

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет дошкільної і технологічної освіти
Кафедра дошкільної освіти

«Допущено до захисту»

Завідувач кафедри

_____ Ковшар О.В.

« ____ » _____ 2023 р

Реєстраційний № _____

« ____ » _____ 2023 р.

СЕНСОРНИЙ РОЗВИТОК ДІТЕЙ РАНЬОГО ВІКУ ЗАСОБОМ
РОЗВИВАЛЬНОЇ ДОШКИ «БІЗБОРД»

Кваліфікаційна робота студентки
групи ЗДОм-22
ступінь вищої освіти «магістр»
спеціальності 012 «Дошкільна освіта»
Бубало Вікторії Іванівни

Керівник кандидат педагогічних наук,
доцент Суятинова К.Є.

Оцінка:

Національна шкала _____

Шкала ECTS _____ Кількість балів _____

Голова ЕК _____

(підпис) (прізвище, ініціали)

Члени ЕК _____

(підпис) (прізвище, ініціали)

(підпис) (прізвище, ініціали)

(підпис) (прізвище, ініціали)

(підпис) (прізвище, ініціали)

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ СЕНСОРНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ РАННЬОГО ВІКУ ЗАСОБОМ РОЗВИВАЛЬНОЇ ДОШКИ «БІЗІБОРД»	6
1.1 Визначення і основні аспекти сенсорного розвитку дітей раннього віку	5
1.2 Опис розвивальної дошки «Бізіборд»: характеристики, компоненти та функції	28
1.3 Аналіз розвивальної дошки «Бізіборд»: особливості, переваги та недоліки	36
1.4 Аналіз використаних джерел щодо використання розвивальної дошки «Бізіборд» у розвитку дітей раннього віку	46
Висновки до Розділу 1	54
РОЗДІЛ 2. АНАЛІТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ЕМПІРИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ РОЗВИТКУ ДІТЕЙ РАННЬОГО ВІКУ ЗАСОБОМ РОЗВИВАЛЬНОЇ ДОШКИ «БІЗІБОРД»	55
2.1 Розробка комплексу занять з використанням розвивальної дошки «Бізіборд» для дітей раннього віку	55
2.2 Рекомендації для батьків як зробити «Бізіборд» своїми руками	60
Висновки до Розділу 2	72
ВИСНОВКИ	74
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	77
ДОДАТКИ	86

ВСТУП

Інтенсивний розвиток сучасного, постійно мінливого, динамічного суспільства вимагає від підростаючого покоління не просто навчання дитини знанням, умінням, навичкам, на перший план виходить особистість дитини, як майбутнього активного діяча, що забезпечує суспільний прогрес, збереження і розвиток життя. Ми прагнемо до природного та гармонійного розвитку наших дітей, спрямовуючи їх на шлях успішного життя, надаючи навички уникнення ризиків та забезпечуючи їм впевнений старт.

Перед нами відкривається величезне розмаїття вибору, коли приходиться час обирати методи виховання. Методи Домана, Монтессорі, Нікітіна, Зайцева та інших визначних особистостей заплутують нас своєю різноманітністю. Обрати ідеальний шлях не завжди легко, але ми впевнені, що ви зможете вибрати, комбінувати та поєднувати їх на найкращому рівні.

Проте завжди потрібно пам'ятати, що наша власна поведінка та взаємодійні моделі в побуті - це те, що дитина спостерігає та вбирає кожною хвилиною. Враховуючи, що "повторення - мати навчання", дитині необхідно самостійно відтворювати, повторювати та копіювати те, що вона бачить. Такий спосіб запам'ятовування найефективніший через дії, вчинки та гру. Однак не завжди можна грати будь-якими предметами у домашньому середовищі, оскільки не всі "дорослі" речі є доступними для малюка. З метою розширення можливостей та стимулювання фантазії дитини, а також забезпечення їй простору для самостійності, були розроблені бізіборди.

Віковий діапазон для гри з бізібордом розпочинається від 8 місяців і триває до 3 років. У цей час увага дитини не перемикається так стрімко, і кожен елемент бізіборда може захопити її на тривалий час. Дитина взаємодіє з предметами для дорослих безпечно та у формі гри. Це сприяє чудовому, природному і вільному розвитку.

Темою кваліфікаційної роботи є «Сенсорний розвиток дітей раннього віку засобом розвивальної дошки «Бізіборд».

Об'єкт дослідження – сенсорний розвиток у дітей раннього віку.

Предмет дослідження – сенсорний розвиток дітей раннього віку за допомогою розвивальної дошки «Бізіборд».

Мета дослідження є дослідити та проаналізувати особливості розвивальної дошки «Бізіборд» в сенсорному розвитку дітей раннього віку.

Для досягнення мети дослідження поставлено такі **завдання**:

- зробити аналіз теоретичних аспектів розвитку дітей у ранньому віці в зарубіжній та вітчизняній науковій літературі;

- охарактеризувати особливості використання розвивальної дошки «Бізіборд».

- розробити комплекс занять призначеного для дітей раннього віку використовуючи розвивальну дошку «Бізіборд»;

- надати рекомендації батькам щодо виготовлення розвивальної дошки "Бізіборд" власними руками.

Для вирішення поставлених завдань був використаний комплексний методичний підхід.

Теоретико-методологічну засаду дослідження склали роботи О. Харченка, О. Ляшенка щодо характеристики особливостей розвитку дітей на ранньому віці [1; 2]; дослідження Л. Майбороди та І. Харченка щодо аспектів розвитку сенсорної інтеграції у дітей раннього віку [3; 5]; вчених О. Наконечної, О. Мельник, І. Сидоренка, О. Скрипник та інших щодо використання розвивальної дошки «Бізіборд» в дошкільному навчальному закладу [4; 6; 7; 8; 9]; концепції ефективності використання дошки «Бізіборд» у процесі розвитку дітей раннього віку О. Ковальнової, О. Соколенко, Н. Борисенка, О. Козак, І. Жук та інших [10; 11; 12; 13; 14; 15; 16; 17; 18; 19; 22; 23]; роботи О. Дейнека, І. Михайлюка про дидактичні можливості розвивальної дошки «Бізіборд» [33; 48]; методика використання розвивальної дошки «Бізіборд» О. Комар [41], дослідження І. Костюка, Є. Кузьменка М. Лисенка, А. Швидкої та інших щодо використання розвивальної дошки

«Бізіборд» у формуванні сенсорних навичок дітей раннього віку [44; 48; 52; 66; 70].

Новизна проведеного дослідження полягає у конкретизації й визначенні розвитку сенсорних навичок у дітей на ранньому віці, головним принципом є те, що дошкільнят більшою мірою приваблює цікавість на занятті, сам процес дій використання дошкою «Бізіборд», також діти відзначають привабливість творчої діяльності. Все це допомагає планувати процес навчання з найменшими дошкільнятами.

Практичне застосування цього дослідження полягає у створенні комплексу занять та наданні рекомендацій педагогам і батькам щодо використання розвивальної дошки "Бізіборд". Воно демонструє, що в процесі навчання важливо орієнтуватися на природний та гармонійний розвиток дитини, зокрема в ранньому віці, коли акцент робиться на розвитку важливих соціальних навичок, таких як вміння висловлювати свої думки. Зокрема, розвивальна дошка "Бізіборд" вигідно відзначається наявністю різноманітних елементів, таких як засувки, гачки та кнопки, які сприяють тренуванню дрібної моторики та позитивно впливають на активність дитини.

Структура роботи. Робота складається з двох розділів – теоретичного та емпіричного, висновків та списку літератури, який налічує 71 джерело; ілюстрована 6 рисунками; вміщує додатки.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ СЕНСОРНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ РАНЬОГО ВІКУ ЗАСОБОМ РОЗВИВАЛЬНОЇ ДОШКИ «БІЗБОРД»

1.1 Визначення і основні аспекти сенсорного розвитку дітей раннього віку

Сенсорний розвиток дитини - це процес розвитку та вдосконалення сенсорних навичок і здібностей, які допомагають їй сприймати, обробляти та інтерпретувати інформацію з оточуючого світу через різні органи чуття. Це включає сприйняття інформації за допомогою зірки, слуху, дотику, нюху та смаку [1; 5].

У перші роки життя сенсорний розвиток відіграє критичну роль у формуванні мозкових з'єднань, розвитку нервової системи та встановленні основних навичок сприйняття світу. Дитина неперервно взаємодіє з оточуючим середовищем, отримуючи інформацію через свої чуття. Вона навчається розпізнавати кольори, форми, звуки, текстури, аромати та смаки, розвиваючи в той же час навички руху, координації та просторового сприйняття.

Сенсорний розвиток відіграє значущу роль у поєднанні інформації з різних чуттєвих систем та сприяє розвитку когнітивних, моторних, мовленнєвих та соціальних навичок. Це сприяє взаємодії дитини з навколишнім світом, його сприйняття та розвитку уяви, когнітивних навичок, мовлення, творчості та соціального сприйняття [2; 5].

Стимуляція сенсорного розвитку включає різноманітні дослідження, ігри, активності та взаємодію з різними матеріалами, об'єктами та середовищем. Це допомагає дитині розширювати її сприйняття, поліпшувати здатність до уваги, концентрації, сприйняття деталей та розвивати важливі навички для подальшого навчання та життя [1; 3; 5].

Розвиток сенсорних здібностей у дітей стосується формування та розвитку їх сенсорних навичок. Сенсорні навички включають в себе сприйняття та обробку інформації, отриманої через різні органи чуття, такі як зір, слух, дотик, нюх та смак. Ці навички допомагають дитині взаємодіяти з оточуючим середовищем та отримувати інформацію про нього [2; 5].

Сенсорний розвиток є ключовою складовою розвитку дітей раннього віку, відіграючи важливу роль у їхньому загальному становленні. Він охоплює розвиток сенсорних систем, таких як зір, слух, дотик, нюх та смак, а також взаємодію цих систем з навколишнім середовищем.

У перші роки життя дитини сенсорні системи активно розвиваються і взаємодіють із навколишнім світом, сприймаючи інформацію. Завдяки цьому розвитку дитина починає сприймати та розрізняти різні стимули, такі як звуки, образи, текстури, запахи та смаки. Цей процес сприяє формуванню основ сенсорної інформації та сприйняття [2; 5].

Основні аспекти сенсорного розвитку включають:

а) Зоровий розвиток. Дитина розвиває свою здатність спостерігати, фокусувати увагу на об'єктах та відрізняти кольори, форми та розміри. Вона вчиться сприймати образи, рухи та деталі оточуючого світу [1; 5].

б) Слуховий розвиток. Дитина розвиває свою здатність чути і розрізняти звуки, включаючи мовленнєві звуки, мелодії та ритми. Вона починає реагувати на звуки, сприймати музику та розрізняти голоси [1; 5].

в) Дотиковий розвиток. Дитина розвиває свою здатність відчувати різні текстури, температури та тиск. Вона вчиться розрізняти м'якість, гладкість, грубість та інші властивості предметів шляхом дотику [1; 5].

г) Нюховий розвиток. Дитина розвиває свою здатність розрізняти запахи та реагувати на них. Вона починає впізнавати запахи їжі, квітів, різних предметів [1; 5].

д) Смаковий розвиток. Дитина розвиває свою здатність розрізняти смаки та реагувати на них. Вона починає впізнавати солодке, кисле, гірке та інші смакові якості їжі та напоїв [1; 5].

Варто відзначити, що сенсорний розвиток у дітей раннього віку є основою для подальшого когнітивного, моторного та соціально-емоційного становлення. Сприятливе оточення та стимулювання різних сенсорних досвідів є ключовими факторами для оптимального розвитку дитини раннього віку [53].

Сенсорний розвиток дітей раннього віку представляє собою вельми значущий аспект їхнього загального становлення. Цей процес включає в себе розвиток сенсорних систем, які дозволяють дитині сприймати та обробляти інформацію з оточуючого середовища. Сенсорний розвиток у ранньому віці є процесом формування та розвитку різних сенсорних систем, які дозволяють сприймати, обробляти та інтерпретувати інформацію з оточуючого середовища. Це включає в себе розвиток зорової, слухової, дотикової, нюхової та смакової систем [5; 53].

Зоровий розвиток є один із перших сенсорних аспектів, який починає розвиватися у дитини. Вона вчиться фокусувати свій погляд, розпізнавати обличчя та об'єкти, розрізняти кольори та форми. Розвиток зорового сприйому допомагає дитині розпізнавати образи, вивчати світ навколо неї та розвивати просторову уяву.

Слуховий розвиток також є важливим компонентом сенсорного розвитку. Дитина вчиться розрізняти звуки, реагувати на мовлення та інші аудіальні стимули. Вона навчається розпізнавати голоси близьких людей, музику та різні звукові сигнали. Розвиток слухового сприйому сприяє формуванню мовленнєвих навичок, розумінню мелодій та ритмів, а також розвиває свою увагу і концентрацію [1; 53].

Дотиковий розвиток є ще одним важливим аспектом сенсорного розвитку. Дитина вчиться розпізнавати різні текстури, відчувати температуру та тиск. Вона експериментує зі своїми руками та тілом, відчуває різні поверхні, матеріали та предмети. Розвиток дотикового сприйому сприяє розвитку моторних навичок, координації рухів та розумінню просторових відношень.

Нюховий розвиток включає розвиток здатності розрізняти запахи та реагувати на них. Дитина вчиться впізнавати аромати їжі, квітів, різних предметів. Розвиток нюхового сприйому допомагає дитині засвоїти нові запахи, виявляти інтерес до певних ароматів та впізнавати неприємні запахи.

Смаковий розвиток включає розвиток здатності розрізняти смаки та реагувати на них. Дитина навчається розпізнавати солодке, кисле, гірке та інші смакові якості їжі та напоїв. Вона реагує на смакові враження, виявляючи вподобання або неприйняття до певних смаків [1; 53].

Сенсорний розвиток взаємодіє з іншими аспектами розвитку, такими як моторика, когнітивні здібності та соціально-емоційний розвиток. Взаємодія сенсорних і моторних систем допомагає дітям вивчати своє тіло, рухатися та допомагає взаємодії із навколишнім середовищем. Сенсорний розвиток також впливає на когнітивні навички, мовлення, сприйняття просторових відношень та розвиток уяви дітей [3; 53].

Ураховуючи вагомість сенсорного розвитку, розвивальні дошки, такі як "Бізіборд", виявляються цінним інструментом для активізації різних сенсорних систем у маленьких дітей. Вони дають дітям можливість експериментувати з різними сенсорними враженнями, сприяють формуванню їхніх сприйняттєвих навичок та сприяють загальному розвитку. Розуміння сенсорного розвитку дітей на ранньому етапі дозволяє більш ефективно використовувати розвивальні дошки для підтримки їхнього оптимального зростання.

Розвиток сенсорних навичок і моторики є важливими взаємопов'язаними аспектами у ранньому розвитку дітей. Сенсорна система забезпечує дітей інформацією про навколишній світ за допомогою сприйняття різних сенсорних стимулів, таких як зорові, слухові, дотикові, пропріоцептивні (відчуття положення тіла та кінцівок у просторі) та вестибулярні (сприйняття руху і збереження балансу).

Сенсорний розвиток впливає на розвиток моторики дитини у двох основних аспектах: грубої та дрібної моторики [5; 53].

1) Груба моторика.

Сенсорний розвиток має важливе значення для формування грубої моторики у дітей. Груба моторика включає рухи, які вимагають використання великих м'язових груп, таких як ходьба, біг, стрибки, кидання та ловлення м'яча. Завдяки сенсорній системі, дитина отримує інформацію про своє тіло та його рухи, орієнтується у просторі, регулює свою рухову активність та поліпшує координацію рухів.

Наукові дослідження свідчать, що діти, які мають різноманітний сенсорний досвід, розвивають свою грубу моторику більш успішно. Наприклад, сприятливе середовище з різноманітними сенсорними стимулами, такими як рух, текстури, звуки, сприяє розвитку м'язів, балансу, гнучкості та сили, що є необхідними для формування грубих моторних навичок [1; 53].

2) Дрібна моторика.

Важливо відзначити, що сенсорний розвиток впливає на формування дрібної моторики у дитини. Дрібна моторика включає навички, які пов'язані з рухами пальців, рук та зап'ястя, такі як утримання предметів, писання, малювання, кнопки, зав'язування шнурів та робота з малими об'єктами.

Сенсорний розвиток сприяє формуванню дрібної моторики через використання дотикової та пропріоцептивної інформації. Наприклад, взаємодія з різними матеріалами, що мають різні текстури, сприяє розвитку вправності пальців, сили і координації рухів у дитини, що необхідно для виконання дрібних моторних завдань [1; 53].

3) Сенсорно-моторна інтеграція.

Сенсорно-моторна інтеграція є ключовим аспектом взаємозв'язку між сенсорним розвитком і моторикою. Це процес, за якого дитина використовує отриману сенсорну інформацію для планування і виконання рухів. Наприклад, при сприйнятті текстури об'єкту через дотик, ця інформація передається до мозку, де вона обробляється, і мозок формує адекватну моторну відповідь, наприклад, стиснення або пересування об'єкту в руці.

Сенсорно-моторна інтеграція є основою для розвитку моторних навичок і керування тілом. Вона дає дитині зрозуміти своє тіло і його можливості, взаємодіяти із навколишнім середовищем та виконувати різні рухи з точністю і координацією [1; 53].

4) Взаємодія з розвивальною дошкою «Бізіборд».

Розвивальна дошка "Бізіборд" представляє собою засіб, який може сприяти сенсорному розвитку і моториці у дітей раннього віку. Вона включає різноманітні сенсорні стимули, такі як кнопки, застібки, замки, звукові ефекти, які зацікавлюють дитину і спонукають її до активного взаємодії.

Розвивальна дошка «Бізіборд» пропонує дітям різні завдання, які вимагають використання різних сенсорних систем і моторики. Наприклад, розтягування резинок, закривання блискавки або застібок, шарпання пуговиць. Ці активності допомагають у розвитку дрібної моторики, удосконаленні координації рухів та відчуття сенсорної чутливості [53].

5) Вплив сенсорно-моторного розвитку на інші аспекти дитячого розвитку.

Сенсорно-моторний розвиток впливає не тільки на моторику дитини, але і на інші аспекти її розвитку.

Когнітивний розвиток: Сенсорно-моторна діяльність сприяє розвитку розуміння та взаємодії дитини з навколишнім середовищем, сприяє формуванню навичок сприйняття, уваги, концентрації та когнітивних здібностей. Взаємодія з різними сенсорними стимулами на розвивальній дошці «Бізіборд» стимулює дитину мислити, розвивати її просторову уяву, логіку та розв'язувати проблеми [2; 53].

Мовленнєвий розвиток: Сенсорно-моторна активність сприяє розвитку мовленнєвих навичок. Під час взаємодії з предметами на розвивальній дошці, дитина може називати їх, описувати дії, висловлювати свої думки та почуття. Це сприяє розширенню словникового запасу, вдосконаленню мовленнєвої вимови та розвитку комунікативних навичок.

Соціально-емоційний розвиток: Взаємодія з розвивальною дошкою "Бізіборд" може сприяти соціально-емоційному розвитку дитини. Гра з іншими дітьми або з батьками сприяє розвитку соціальних навичок, співпраці та взаєморозуміння, а також сприяє формуванню позитивних емоційних взаємин.

Таким чином, сенсорно-моторний розвиток дітей раннього віку відіграє важливу роль у їхньому загальному розвитку. Розвивальна дошка "Бізіборд" виявляється ефективним інструментом, який сприяє стимулюванню сенсорно-моторного розвитку, а також позитивно впливає на когнітивний, мовленнєвий та соціально-емоційний розвиток дитини [53; 65].

б) Сенсорно-моторний розвиток і важливість раннього дитинства.

Раннє дитинство є критичним періодом для сенсорно-моторного розвитку. У цей період дитячі мозок і нервова система активно розвиваються і здатні до значних змін і адаптацій. Саме в ранньому дитинстві формуються основи моторики, сприйняття і рухової координації.

Сенсорний розвиток у ранньому дитинстві є основою для подальшого навчання, розвитку соціальних навичок, а також успішного фізичного та когнітивного розвитку. Завдяки сенсорним дослідженням та взаємодії із оточуючим світом, дитина розвиває не лише свої фізичні навички, але й розуміння світу навколо себе [53].

Сенсорно-моторна активність також впливає на формування нейрональних зв'язків у мозку дитини. Чим більше можливостей дитина має для сенсорно-моторних досліджень, тим більше нейронних зв'язків формується і зміцнюється. Це має довготривалий ефект на розвиток моторики, сприйняття, мислення та інші аспекти розвитку [5; 53].

Отже, раннє дитинство є найбільш сприятливим періодом для підтримки сенсорно-моторного розвитку дітей. Використання розвивальної дошки "Бізіборд" може ефективно сприяти активній сенсорно-моторній взаємодії, стимулювати розвиток рухових навичок і сприяти загальному розвитку дитини у ранньому віці.

Загалом, зв'язок між сенсорним розвитком, моторикою та іншими аспектами дитячого розвитку є надзвичайно важливим. Розвивальна дошка «Бізіборд» є ефективним інструментом для стимулювання сенсорно-моторного розвитку дітей у ранньому віці і сприяє їхньому загальному розвитку у цьому критичному періоді життя [65].

7) Роль батьків у сенсорно-моторному розвитку дітей у ранньому віці.

Батьки відіграють ключову роль у сприянні сенсорно-моторному розвитку своїх дітей раннього віку. Їхня активна участь і підтримка сприяють оптимальному розвитку сенсорних і моторних навичок у дитини. Ось кілька способів, якими батьки можуть сприяти сенсорно-моторному розвитку своєї дитини [1; 3].

- створення сприятливого середовища. Батьки можуть забезпечити доступ до різноманітних сенсорних стимулів у домашньому оточенні. Це може включати різні текстури, предмети з різними формами і розмірами, рухомі іграшки та матеріали для досліджень. Також важливо створити безпечне середовище, в якому дитина може вільно рухатися та експериментувати.

- спільна гра і взаємодія. Батьки можуть активно гратися зі своєю дитиною, сприяючи сенсорно-моторному розвитку. Вони можуть спільно виконувати завдання на розвивальній дошці «Бізіборд», показувати дитині, як взаємодіяти з різними сенсорними елементами. Це не лише сприятиме фізичному розвитку, але й підтримуватиме емоційний зв'язок між батьком і дитиною. [5; 6].

- збагачення сенсорного досвіду. Батьки можуть пропонувати дитині різні сенсорні активності для розвитку різних сенсорних систем. Наприклад, експерименти із різними текстурами, кольорами, запахами та звуками. Важливо відповідати на питання дитини, надавати пояснення та посприяти розумінню зв'язку між сенсорними враженнями і рухом.

- стимулювання рухової активності. Батьки можуть розвинути моторику дитини, стимулюючи її рухову активність. За допомогою

використання різноманітних видів ігор на вулиці, рухові завдання вдома або участь у спортивних заняттях. Важливо підтримувати дитину, заохочувати її до нових рухових викликів та давати можливість проводити експерименти з власним тілом [6; 65].

- батьківська підтримка і активна участь у сенсорно-моторному розвитку дитини має значний вплив на її прогрес та досягнення. Розвивальна дошка «Бізіборд» може стати цінним інструментом, який сприяє спільній взаємодії батьків і дитини, підтримує сенсорно-моторний розвиток та сприяє розвитку важливих навичок у ранньому віці.

Отже, батьківська підтримка та використання розвивальних засобів, таких як «Бізіборд», є важливими чинниками у забезпеченні оптимального сенсорно-моторного розвитку дітей раннього віку.

8) Вплив сенсорно-моторного розвитку на інші аспекти дитячого розвитку.

Сенсорно-моторний розвиток дітей раннього віку має великий вплив на інші аспекти їхнього загального розвитку. Нижче розглянуто деякі з цих аспектів [5; 6; 8].

- когнітивний розвиток. Сенсорно-моторний досвід сприяє розвитку пам'яті, уваги, концентрації та мисленню у дітей, допомагаючи їм краще розуміти світ навколо себе. Активна взаємодія з різними матеріалами та предметами на розвивальній дошці "Бізіборд" сприяє розвитку пізнавальних процесів у дітей, сприяючи їхньому більш глибокому інтелектуальному та пізнавальному розвитку [6].

- мовленнєвий розвиток. Взаємодія з розвивальною дошкою "Бізіборд" через сенсорно-моторну активність сприяє розвитку мовлення у дітей. Під час цих ігрових ситуацій діти вчаться називати предмети, описувати їх властивості та використовувати мовні вирази, що сприяє поліпшенню їхніх мовленнєвих навичок та розширенню словникового запасу [7].

- соціально-емоційний розвиток. Взаємодія з розвивальною дошкою "Бізіборд" сприяє розвитку соціальної взаємодії та емоційної компетентності

у дітей. Діти вчаться спілкуванню, співпраці та вирішенню проблем разом з іншими людьми. Взаємодія з різними сенсорними елементами на дошці також сприяє регуляції емоцій та саморегуляції.

- фізичний розвиток. Сенсорно-моторна активність на розвивальній дошці «Бізіборд» сприяє розвитку моторики, рухової координації, сили та витривалості у дітей. Вони вчаться керувати своїм тілом, розвивають моторні навички та розширюють свої фізичні можливості [45].

Зв'язок між сенсорним розвитком і моторикою дітей у ранньому віці підкреслює важливість стимулювання сенсорних систем у ранньому дитинстві. Сенсорний досвід сприяє розвитку грубої і дрібної моторики, покращує рухову координацію, силу і вправність. Ігри, активності та інструменти, які пропонують різні сенсорні стимули, є корисними для підтримки і покращення моторики у дітей раннього віку [5; 8].

Отже, сенсорно-моторний розвиток у дітей раннього віку на розвивальній дошці «Бізіборд» має великий вплив для їхнього загального розвитку. Він сприяє когнітивному, мовленнєвому, соціально-емоційному та фізичному розвитку дітей.

Сенсорний розвиток у дітей раннього віку має великий вплив на їхні когнітивні функції, що включають мислення, увагу, розуміння, пам'ять та розвиток мовлення. Сенсорні системи допомагають дітям засвоювати та обробляти інформацію про навколишнє середовище, що є головним для когнітивного розвитку [36; 44].

Сенсорний розвиток впливає на когнітивні функції через сприйняття інформації про навколишнє середовище. Наприклад, зоровий розвиток дозволяє дитині сприймати образи, розпізнавати обличчя і об'єкти, кольори та форми. Це допомагає їй візуалізувати та розуміти навколишній світ. Покращення зорового сприйняття розвиває спостережливість, увагу та уяву, що є важливими компонентами когнітивного розвитку [36; 44].

Сенсорний розвиток також впливає на розвиток моторних навичок, які в свою чергу мають велике значення для когнітивного розвитку. Рухова

активність, що виникає в результаті взаємодії з сенсорними стимулами, сприяє розвитку мозкових функцій, зокрема моторних навичок та просторового мислення. Діти, які мають можливість експериментувати з різними сенсорними враженнями через розвивальну дошку «Бізіборд» та інші стимулюючі іграшки, розвивають більш розумово гнучкі та вправні рухи, що сприяє їхньому когнітивному розвитку [46; 49].

Крім того, сенсорний розвиток впливає на розвиток мовлення та мовних навичок дитини. Зв'язок між сенсорними системами та мовленням полягає в тому, що дитина вчиться розпізнавати та називати предмети, звуки та запахи, що оточують її. Сприйняття інформації через сенсорні канали сприяє розвитку словникового запасу, розумінню зв'язку між словами та об'єктами, а також розвитку комунікативних навичок. Застосування розвивальних дошок, які активізують різні сенсорні канали, може стимулювати мовленнєвий розвиток дітей раннього віку [49; 53].

Сенсорний розвиток також впливає на розвиток уяви та творчого мислення дитини. Через сприйняття різних сенсорних вражень, дитина набуває велику кількість вражень і вражень, які можуть стати джерелом її творчих ідей і уяви. Розвивальна дошка «Бізіборд» і інші сенсорні іграшки надають дітям можливість експериментувати з різними текстурами, кольорами, формами і звуками, створюючи таким чином стимули для їхньої творчої уяви. [53; 65].

Важливо враховувати, що сенсорний розвиток є індивідуальним для кожної дитини. Деякі діти можуть бути більш сенсорно чутливими, тоді як інші можуть мати меншу сенсорну чутливість. Тому важливо враховувати індивідуальні потреби кожної дитини при використанні розвивальних дошок та іграшок.

Розвивальна дошка «Бізіборд» може містити різноманітні елементи, які сприяють розвитку різних сенсорних систем, таких як текстильні поверхні для дотику, яскраві кольори для зорового сприйняття, кнопки або ручки для моторного розвитку та звукові ефекти для слухового сприйняття. Це

дозволяє дітям експериментувати з різними сенсорними враженнями, розвивати їхні сенсорні навички та сприяти їхньому загальному розвитку [5; 53].

Когнітивні функції є ключовими для розвитку інтелекту та мислення дитини. Сенсорний розвиток має прямий вплив на ці функції, сприяючи їхньому розвитку та посиленню. Далі розглянемо деякі аспекти, які відображають зв'язок між сенсорним розвитком та когнітивними функціями дітей раннього віку [62; 68; 69; 70]:

1) Увага та концентрація. Сенсорні стимули, які сприймає дитина через різні сенсорні канали, допомагають підвищити увагу та підтримувати концентрацію. Наприклад, дитина, яка грається з розвивальною дошкою «Бізіборд», може спостерігати за рухом об'єктів, використовувати руки для дотику до різних текстур або слухати звуки, що виникають при взаємодії з іграшкою. Це допомагає їй утримувати увагу на діяльності, розвивати концентрацію та тривалість уваги [68; 69].

2) Мислення та розв'язання проблем. Взаємодія з різними сенсорними стимулами, такими як текстури, кольори, звуки та форми, стимулює їхнє мислення, уяву та творчість. Дитина може експериментувати з різними комбінаціями сенсорних вражень, а це сприяє розвитку її здатності до асоціативного мислення, класифікації, порівняння та логічного розв'язання проблем [22; 40; 69].

3) Пам'ять. Сприйняття різних сенсорних вражень, таких як зорові, тактильні та слухові, допомагає створювати багатий запас спогадів та асоціацій. Наприклад, дитина може запам'ятовувати візуальні деталі об'єктів на розвивальній дошці, пов'язувати їх зі звуками або текстурами, що збагачує та розвиває її асоціативну та епізодичну пам'ять [38; 69].

4) Мовлення. Взаємодія з різними сенсорними стимулами сприяє розвитку словникового запасу, розумінню зв'язку між словами та об'єктами, а також розвитку комунікативних навичок. Розвивальна дошка «Бізіборд» може містити елементи, які підтримують мовленнєвий розвиток, наприклад,

зображення предметів зі словесними мітками або звукові ефекти, що асоціюються з певними словами чи діями. Це стимулює мовленнєвий розвиток дитини та сприяє розширенню її комунікативних здібностей [62].

5) Просторова уява. Взаємодія з різними сенсорними стимулами, такими як форми, текстури та розміщення об'єктів на розвивальній дошці «Бізіборд», сприяє розвитку просторового сприйняття та уяви. Дитина може відчувати форми об'єктів, розташовувати їх у просторі, порівнювати їх розміри та взаємодіяти з ними з різних точок зору. Це розвиває просторову уяву та спроможності до ментального моделювання об'єктів та простору навколо себе [39; 70].

6) Розвиток сенсорної інтеграції. Сенсорний розвиток також розвиває сенсорну інтеграцію - процес обробки та координації інформації, отриманої із різноманітних сенсорних каналів. Взаємодія з різними сенсорними стимулами на розвивальній дошці «Бізіборд» допомагає дитині поступово розвивати здатність інтегрувати вхідну інформацію з різних сенсорних систем та розпізнавати взаємозв'язки між ними. Це дозволяє їй краще сприймати та розуміти навколишній світ [31; 69].

7) Розвиток уяви та творчості. Взаємодія з різними сенсорними стимулами на розвивальній дошці «Бізіборд» стимулює дитину до творчого мислення та фантазії. Дитина може уявляти нові ситуації, творити свої власні історії та використовувати різні матеріали для творчих експериментів завдяки розвитку сенсорних навичок. Це підвищує розвитку її уяви, творчих здібностей та збагачує її світ сприйняття [28; 31; 33].

8) Розвиток соціальних навичок. Взаємодія з різними сенсорними стимулами на розвивальній дошці «Бізіборд» може сприяти розвитку спілкування, співпраці та взаємодії з іншими дітьми або дорослими. Наприклад, спільна гра з використанням розвивальної дошки може спонукати дитину до спілкування, обміну ідеями, взаємодії та розвитку соціальних навичок, таких як співробітництво, спільне розв'язання проблем, виявлення емоцій та розуміння потреб інших [25; 26; 29].

9) Вплив на емоційний розвиток. Взаємодія з різними сенсорними стимулами на розвивальній дошці «Бізіборд» може сприяти розкриттю та вираженню емоцій, регулюванню емоційного стану та розвитку емоційної інтелігенції. Наприклад, дитина відчуває приємні тактильні враження, спостерігати за рухом об'єктів, слухати мелодійні звуки, що сприяє почуттю задоволення, радості та релаксації. Такі досвіди сприяють позитивним емоціям у дитини [20; 30].

10) Підтримка розвитку фізичних навичок. Взаємодія з різними сенсорними стимулами на розвивальній дошці «Бізіборд» розвиває моторику, координацію рухів та здібності до фізичної активності. Наприклад, використання дитиною різних рухових навичок, таких як: торкання, піднімання, штовхання, допоможуть розвивати її м'язову силу, гнучкість та рухову координацію [23; 27].

11) Застосування в інклюзивному навчанні. Розвивальна дошка «Бізіборд» може бути ефективним інструментом в інклюзивному навчанні, оскільки вона розвиває сенсорні навички у всіх дітей, незалежно від рівня їх фізичного чи когнітивного розвитку. Вона може стати спільною площадкою для взаємодії дітей із різними потребами, сприяючи їхньому загальному розвитку, соціалізації та взаєморозумінню.

Усі ці аспекти підтверджують важливість сенсорного розвитку для дітей раннього віку із використанням розвивальної дошки «Бізіборд» як засобу для стимулювання сенсорного розвитку та підтримки когнітивного розвитку у них. Цей підхід дозволяє дитині отримати різноманітні сенсорні враження, активізувати свої когнітивні функції та сприяти повноцінному розвитку у ранньому дитинстві [18; 69].

Узагальнюючи, сенсорний розвиток впливає на когнітивні функції дітей раннього віку, такі як увага, мислення, сприйняття, пам'ять та мовлення. Взаємодія з різними сенсорними стимулами допомагає дитині отримати інформацію щодо навколишнього середовища та розвивати необхідні когнітивні навички. Використання розвивальних дошок, зокрема

«Бізіборд», є ефективним методом стимулювання сенсорного розвитку та підтримки когнітивного розвитку дітей у ранньому віці. Завдяки різноманітним сенсорним враженням та стимулам, які надає ця дошка, дитина отримує можливість розвивати свої когнітивні навички, уяву, творчість та встановлювати зв'язки між різними аспектами свого довкілля [18; 68; 70].

Все це підтверджує важливість сенсорного розвитку дітей раннього віку та впливу розвивальної дошки «Бізіборд» на цей процес. Подальше дослідження в цій області може розкрити більше аспектів цього взаємозв'язку та сприяти розробці ефективних програм та методик для підтримки сенсорного розвитку дітей з використанням таких розвивальних іграшок.

Вплив сенсорного розвитку на загальний психічний стан дитини.

Сенсорний розвиток дитини раннього віку має великий вплив на її загальний психічний стан. Взаємодія з різними сенсорними стимулами на розвивальній дошці «Бізіборд» сприяє підтримці та стимулюванню психічного благополуччя дитини. Дослідження показують, що сенсорні враження мають сильний вплив на емоційний стан, настрій та самопочуття дитини [2; 3; 70].

Крім того, сенсорний розвиток сприяє регулюванню емоційного стану дитини. Взаємодія з різними сенсорними елементами на розвивальній дошці «Бізіборд» допомагає дитині відчути комфорт, заспокоїтися або збудитися, проявити свої емоції та впоратися зі стресом. Це важливо для дітей, які мають складнощі у регулюванні своїх емоцій.

Подальше дослідження у галузі сенсорного розвитку дітей раннього віку свідчать про його значний вплив на їх загальний психічний стан. Один з головних аспектів цього впливу полягає в покращенні емоційного благополуччя дитини. Взаємодія з різними сенсорними елементами на розвивальній дошці «Бізіборд» стимулює вироблення приємних сенсорних вражень, таких як: різні текстури, кольори та звуки, що сприяє активації позитивних емоцій у дитини. Це може включати відчуття радості,

захоплення, цікавості та задоволення, що сприяє покращенню настрою та самопочуття дитини [68; 69].

Сенсорний розвиток також має вплив на розвиток когнітивних функцій дитини, що включає мислення, спостережливість, увагу та концентрацію. Взаємодія з різними сенсорними матеріалами на розвивальній дошці допомагає дитині розширити свій спектр сприйняття, розвивати візуальну та тактильну спостережливість, а також усвідомлювати відношення між різними сенсорними враженнями та предметами. Це робить дитину більш уважною та спроможною зосередитися на завданнях та діях, що сприяє її розвитку та навчанню [8; 17].

Значущий аспект сенсорного розвитку полягає у його впливі на регулювання емоційного стану дитини. Взаємодія з різними сенсорними стимулами може допомогти дитині заспокоїтися, відпочити або збудитися в залежності від її потреб та емоційного стану. Наприклад, взаємодія з м'якими поверхнями або приємними ароматами може сприяти релаксації та зняттю стресу, тоді як взаємодія з рухомими елементами може стимулювати активність та енергію.

Необхідно також відмітити, що сенсорний розвиток сприяє стимуляції творчих здібностей та фантазії дитини. Розвивальна дошка «Бізіборд» надає можливість дитині вільно проводити експерименти із різними матеріалами, створювати нові комбінації та втілювати свої ідеї. Це розвиває її творчість, уяву та сприяє розвитку індивідуального стилю й виразності [11; 14].

Дослідження показують, що сенсорний розвиток дітей у ранньому віці має великий вплив на їх загальний психічний стан. Один з основних аспектів цього впливу полягає в розвитку самосвідомості дитини. Взаємодія з різними сенсорними стимулами на розвивальній дошці «Бізіборд» сприяє усвідомленню дитиною свого тіла, його рухів та можливостей. Вона вчиться розрізняти різні текстури, форми, розміри і вагу предметів, що розвиває сприйняття простору та уяви. Цей аспект сенсорного розвитку допомагає

дитині розуміти свої можливості та обмеження, а також розвиває її самооцінку та впевненість [53; 70].

Крім того, сенсорний розвиток має прямий зв'язок з емоційним станом дитини. Взаємодія з різними сенсорними стимулами на розвивальній дошці може сприяти зняттю стресу, розслабленню та підвищенню настрою. Деякі сенсорні дії, такі як легке масажування або прогулювання пальцями по різних поверхнях, можуть мати релаксуючий ефект на дитину. Це особливо важливо для дітей, які схильні до стресу або мають складнощі у саморегуляції емоцій [5; 53].

Значущий аспект сенсорного розвитку полягає у впливі на розвиток моторики дитини. Взаємодія з різними сенсорними матеріалами та елементами на розвивальній дошці сприяє розвитку моторних навичок, координації рухів та здібності до точного керування рухами. Наприклад, дитина використовує руки та пальці для дослідження різних текстур, зачіплення кнопок або для руху предметів по дошці. Це сприяє розвитку її моторних навичок та здатності до точного маніпулювання об'єктами [7; 10].

Крім того, сенсорний розвиток також впливає на розвиток уваги та концентрації у дітей. Взаємодія з різними сенсорними стимулами на розвивальній дошці спонукає дитину до уважного спостереження та спрямованої уваги. Вона навчається фокусувати увагу на різних деталях, шукати відповідні зв'язки та розрізняти різні сенсорні враження. Це сприяє розвитку уважності та зосередженості, що є важливими підґрунтями для успішного навчання та академічного розвитку дитини [31].

Крім вищезазначених аспектів, важливо враховувати і вплив сенсорного розвитку на загальний психічний стан дитини. Взаємодія з сенсорними стимулами на розвивальній дошці «Бізіборд» може сприяти позитивному настрою, емоційній стабільності та загальному самопочуттю дитини.

Дослідження показують вплив сенсорного досвіду на вироблення гормону щастя - серотоніну, який відповідає за підвищення настрою та

зниження рівня стресу. Різноманітні сенсорні стимули, такі як рухомі елементи, текстильні матеріали з різною фактурою, елементи для дотику та відчуття температури, можуть стимулювати вироблення серотоніну у мозку дитини. Це має великий вплив на емоційне благополуччя, позитивний настрій та зниженню рівня стресу дитини [32].

Крім того, сенсорний розвиток має вплив на регулювання емоційного стану дитини. Розвивальна дошка «Бізіборд» дозволяє дитині взаємодіяти з різними сенсорними стимулами, що є корисним для розробки стратегій саморегуляції. Наприклад, взаємодія з вібрацією або масажними елементами може допомогти заспокоїтися та зняти напругу, тоді як взаємодія з рухомими елементами може стимулювати енергію та підвищувати настрій.

Сенсорні досвіди навчають дитину впізнавати свої емоції, розрізняти їх та шукати способи їх регулювання, що є обов'язковою вимогою до компетентності та результатів освіти дітей дошкільного віку. Це визначення встановлює не лише обов'язкові компетентності та досягнення для дитини дошкільного віку, але й вказує умови, за яких ці вимоги можуть бути досягнуті. Враховуючи міжнародні стандарти якості освіти, це визначення стає базовим компонентом дошкільної освіти і визначає стандарти, які повинні відповідати державним нормам. Це важливо для створення консистентної та ефективної системи освіти для дітей на ранньому етапі їхнього розвитку [26; 30].

Головною метою цього стандарту є збереження самоцінності дошкільного дитинства. Він визначає особливості та вимоги до рівня розвитку, освіченості та вихованості дитини дошкільного віку. Однак важливим аспектом є також забезпечення послідовності переходу між дошкільною та початковою освітою. Це забезпечує плавний перехід та продовження розвитку дитини в системі освіти, створюючи сприятливі умови для її подальшого успіху в навчанні [66; 67].

Цей стандарт націлено на гарантування рівного доступу до дошкільної освіти для всіх дітей раннього та дошкільного віку. Особлива увага

приділяється дітям з особливими освітніми потребами, дітям-сиротам та тим, хто позбавлений батьківського піклування. Стандарт також спрямований на визнання людської гідності та побудову гуманних взаємин між дітьми та батьками-вихователями в дитячих будинках сімейного типу. Крім того, він покликаний забезпечити соціальну підтримку сім'ї та розвиток родинних стосунків. Виконання вимог стандарту передбачає врахування задатків, нахилів, здібностей, а також індивідуальних психічних і фізичних можливостей кожної дитини у найбільш оптимальній формі для неї [65;66;67].

Цей стандарт орієнтований на збагачення традицій виховання українського суспільства сучасними і прогресивними досягненнями та світовими тенденціями у галузі освіти.

Стандарт ґрунтується на традиційних ідеях гуманістичної педагогіки, які визнають необхідність гуманного ставлення до дитини. Він також враховує теорію природовідповідності, що підкреслює важливість розвитку задатків та здібностей дитини, зберігаючи при цьому її природний потенціал. Крім того, стандарт враховує ідеї патріотичного та громадянського виховання, а також акцентує на використанні казок та ігор для гармонійного розвитку особистості. Особливу увагу приділяється ідейним засадам солідарної відповідальності, які охоплюють державу, громаду, родину, фахівців у галузі педагогіки та інших професіоналів, які мають відношення до виховання, догляду та розвитку дітей раннього і дошкільного віку в Україні [65; 66; 67].

Освітня лінія "Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі Базового Компоненту Дошкільної Освіти" передбачає розвиток у дітей дошкільного віку доступних уявлень та еталонів, які відображають ознаки, властивості та взаємозв'язки предметів і об'єктів навколишнього світу. Показником сформованості цих уявлень є здатність дитини застосовувати набуті знання у практичній діяльності, такій як: ігрова, трудова, сенсорно-пізнавальна, математична. Крім того, важливо враховувати розвиток дитини в аспекті

володіння способами пізнання дійсності та загальний прогрес у використанні пізнавальних методів [65; 66; 67].

Так, результатом освітньої роботи дошкільного навчального закладу є підвищення компетенцій дитини, які можуть проявлятися в різних видах діяльності. Ці компетенції включають знання, вміння та навички, які дитина отримує під час свого освітнього процесу в дошкільному навчальному закладі. Вони можуть охоплювати широкий спектр сфер, включаючи когнітивний розвиток, соціальні навички, емоційний і мовленнєвий розвиток, а також фізичну активність та творчість.

Так, в ранньому віці формування уявлень про властивості предметів, які виступають як зразки для порівняння, є важливим етапом в розвитку дитини. Діти навчаються розрізняти та класифікувати предмети за різними ознаками, такими як розмір, форма, колір, текстура. Цей процес допомагає їм розширити свої знання про навколишній світ і розвивати когнітивні навички. Наприклад, дитина може вважати велику червону кульку зразком, а потім порівнювати інші кульки з цим зразком, визначаючи, чи вони великі чи малі, червоні чи іншого кольору. Цей процес порівняння і класифікації є важливим для розвитку їхнього мислення та розуміння оточуючого світу [65].

Сенсорний розвиток є процесом, пов'язаним із сприйняттям і уявленням про навколишній світ. Дитина народжується з органами чуттів, такими як очі, вуха і чутлива шкіра, які надають їй можливість сприймати подразники з навколишнього середовища. Протягом раннього дитинства ці органи чуттів постійно розвиваються, а дитина вчиться взаємодіяти з оточуючим світом через різні сенсорні враження. Цей процес включає у себе розвиток зорового, слухового, дотикового, нюхового та смакового сприйняття. Сенсорний розвиток важливий для формування основ сприйняття, розрізнення вражень та взаємодії з оточуючим середовищем [65; 66].

Цілеспрямоване сенсорне виховання грає ключову роль у повноцінному сенсорному розвитку дитини. Важливо, щоб дитина не лише

сприймала подразники з оточуючого світу, а й активно взаємодіяла з ними, розвиваючи свої перцептивні дії. Навички аналізу та порівняння, які розвиваються через сенсорне сприйняття, відіграють ключову роль у когнітивному розвитку дитини. Вони створюють фундамент для розвитку важливих когнітивних процесів, таких як сприйняття, мислення, пам'ять і рішення проблем.

Сенсорне виховання також розвиває критичне мислення та творчість, оскільки дитина навчається бачити різницю між об'єктами, розпізнавати їхні унікальні характеристики та використовувати ці знання для розв'язання завдань та створення нових ідей. Такий підхід сприяє глибокому розумінню навколишнього світу та формуванню аналітичних навичок, які будуть корисними в подальшому житті дитини. Сенсорне виховання є багатогранним процесом, який впливає на різні аспекти розвитку дитини. Освоєння еталонів важливе для того, щоб дитина розуміла та взаємодіяла з навколишнім світом. Засвоєння систем геометричних форм, шкал величин, мір ваги, звуковисотного ряду, спектру кольорів допомагає дитині створювати систему орієнтирів для сприйняття і розуміння світу. Це також сприяє розвитку логічного мислення та здатності до абстрактного мислення [65: 66].

Сенсорне виховання є основою для пізнання світу і визначає перші кроки дитини в освоєнні оточуючого її середовища. Чуттєвий досвід, який надходить через зорові, слухові, дотикові, та інші сенсорні канали, грає ключову роль у розвитку різних аспектів особистості дитини. Сенсорний розвиток впливає на фізичне, розумове, емоційне і соціальне виховання. Він створює фундамент для подальшого навчання та розвитку дитини. У ранньому віці діти освоюють поняття про форму, розмір, текстуру, звук, кольори тощо через свій чуттєвий досвід. Розуміння важливості сенсорного виховання дозволяє батькам і вихователям створювати середовище, яке сприяє повноцінному і гармонійному розвитку дитини у всіх аспектах [65; 67].

Сенсорне виховання являється ключовим для подальшого розвитку дитини, і педагоги грають важливу роль у забезпеченні оптимальних умов для сенсорного розвитку. Важливо враховувати індивідуальні особливості кожної дитини і створювати різноманітні сенсорні досвіди для її повного розвитку. Формування сенсорної культури в дитини означає розвиток не лише окремих сенсорних навичок, але і уміння використовувати їх для отримання повноцінного розуміння світу, розвивати творчість та адаптаційні навички. Педагоги відіграють важливу роль у вихованні дітей, сприяючи їхньому сенсорному розвитку і формуванню сенсорної культури [65; 67].

Отже, важливість засвоєння сенсорних еталонів є тривалим та складним процесом, який виходить за межі дошкільного дитинства. Засвоєння сенсорного еталону не обмежується просто правильним називанням властивостей об'єктів. Важливо мати чітке уявлення про різноманітність кожної властивості та вміти використовувати ці уявлення для аналізу та визначення властивостей різних предметів у різних ситуаціях. Іншими словами, освоєння сенсорних еталонів означає їх адекватне використання як одиниць вимірювання при оцінці властивостей об'єктів [65; 67].

Отже, взаємодія дітей раннього віку із розвивальною дошкою "Бізіборд" впливає на їхній загальний психічний стан. Цей процес сприяє розвитку самосвідомості, когнітивних функцій, емоційного благополуччя, моторики, уваги та концентрації, регулюванню емоційного стану і розвитку творчості. Також це призводить до покращення настрою, емоційної стабільності та загального самопочуття дитини.

Такі дослідження в майбутньому можуть принести вагомий внесок у розуміння взаємозв'язку між сенсорним розвитком та психічним благополуччям дітей раннього віку. Додаткові наукові дослідження дозволять отримати глибше розуміння різних аспектів цього впливу та розробити ефективні методики та підходи для підтримки психічного розвитку дітей у ранньому віці через сенсорний досвід.

1.2 Опис розвивальної дошки «Бізіборд»: характеристики, компоненти та функції

Розвивальна дошка «Бізіборд» - це інноваційна інтерактивна іграшка, призначена дітям віком від 6 місяців до 3 років. Вона розроблена з метою сприяння розвитку різноманітних навичок у малюків, таких як моторика, координація, сприйняття форм, кольорів та текстур, а також розвиток когнітивних навичок.

Вона є комплексною інтерактивною іграшкою, для сенсорного розвитку дітей у ранньому віці. Вона містить різноманітні компоненти, які стимулюють зоровий, дотиковий, аудіальний та моторний розвиток дитини. Завдяки використанню розвивальної дошки «Бізіборд», діти мають можливість досліджувати та сприймати різні сенсорні враження, що сприяє їх загальному розвитку [54; 55].

Розвивальна дошка «Бізіборд» складається з плоскої дошки, на якій розташовані різні розвивальні елементи. Ці елементи виготовляються із різних матеріалів, таких як: текстиль, дерево, пластик, гума. Вони бувають різної форми, кольору, текстури і функції.

Основні характеристики «Бізіборд» включають:

1. Матеріали високої якості. «Бізіборд» виготовлена з безпечних, немарких матеріалів, які не токсичні і не містять гострих країв або маленьких деталей, які є небезпечні для дитини.

2. Різноманітність активностей. На «Бізіборді» є багато різних елементів і активностей, таких як кнопки, замочки, шнурочки, блискавки, гудзики і т.д. Кожен елемент призначений для розвитку конкретних навичок або навичок в цілому.

3. Переносність і зручність. «Бізіборд» легко переносити та зберігати. Вона має компактний розмір та зігнута для зручності перенесення. Додатково, на дошці є ремінець для закріплення на колясці або сумці.

4. Безпечність для використання. «Бізіборд» розроблена з думкою про безпеку. Всі елементи мають надійне кріплення, щоб уникнути їх загублення чи проковтнення, і не мають гострих країв або небезпечних деталей [54; 55].

Зв'язність і розвиток різних аспектів розвитку дитини.

5. Розвиток сенсорних навичок. «Бізіборд» має текстури, м'які поверхні, рельєфи, що сприяють розвиненню сенсорних навичок. Дитина досліджує різні поверхні, що розширює її сприйняття світу [1; 3; 5].

6. Розвиток моторики. Дитина може маніпулювати різними деталями на «Бізіборді», що розвиває дрібну моторику рук, та сприяє дослідженню просторових відношень і здатності до точних рухів [10; 23].

7. Вивчення форм та кольорів. «Бізіборд» надає можливість дитині вивчати форми та кольори. Вона може називати форми, порівнювати різні форми та кольори, розрізнити їх та класифікувати елементи на дошці. Це сприяє швидшому сприйняттю форм та кольорів і розвиває її пізнавальні навички [17; 28].

8. Розвиток когнітивних навичок. На дошці є пазли, числа, букви, що розвивають різні когнітивні навички, такі як: розпізнавання, зіставлення, логіку та увагу [38; 46].

9. Сприяння розумовому розвитку. На дошці присутні елементи для навчання букв, цифр, форм і кольорів. Це розвиває у дитині власну увагу, пам'ять, розпізнавання та асоціативне мислення [9; 12; 33; 34].

10. Розвиток мовлення. Дошка «Бізіборд» розвиває мовлення у дітей. Зображення предметів, букв і цифр на дошці можуть служити основою для спілкування з дитиною. Батьки можуть розповідати про елементи, називати їх, описувати їх характеристики, що допомагає розвивати словниковий запас і мовленнєві навички [62].

11. Стимулювання творчості. «Бізіборд» пропонує також можливості для творчої гри. Дитина використовує елементи на дошці для створення своїх власних історій, малюнків або сценок, що розвиває фантазію і потенціал потенціал [4; 14].

12. Спільна гра та соціальний розвиток. «Бізіборд» може використовуватися як інструмент для спільної гри батьків і дитини. Це зміцнює між ними зв'язок та розвиває такі соціальні навички як: спілкування, співпраця, розуміння і взаємодія [15; 21].

13. Міжсезонна та довговічна гра. «Бізіборд» можна використовувати за будь – якої погоди та пори часу року. Вона також є довговічною і використовується протягом тривалого часу, оскільки її дизайн і активності підходять для всіх етапів розвитку дитини [35; 56].

14. Розвиток уяви. «Бізіборд» стимулює уяву дитини. Вона використовує різні елементи дошки для створення історій, придумування рольових ігор та експериментування з різними сценаріями [14].

15. Розвиток рухових навичок. Дошка «Бізіборд» має елементи, які розвивають рухові навички дитини. Наприклад, кнопки, що потрібно натискати, або шнурочки, які можна зав'язувати, розвивають дрібну моторику рук [10; 23].

16. Навчання просторових відношень. На дошці «Бізіборд» присутні елементи, які допомагають дитині розуміти просторові відношення, такі як великий і малий, вгору і вниз, всередині і ззовні. Це розвиває її просторове мислення та уяву [33; 38; 40].

17. Розвивання незалежності. «Бізіборд» розвиває у дитині навички самостійності та незалежності. Вона може самостійно вирішувати завдання, впоратися зі складнішими елементами та досягати маленьких цілей. Це підтримує її самодовіру та розвиває навички самообслуговування [65; 66; 68].

18. Сприяння концентрації та увазі. Гратися з «Бізібордом» допомагає дитині вчитися концентруватися на завданні та зосереджувати увагу. Вона вчиться робити певні рухи та розв'язувати головоломки, що розвиває її увагу та вміння виконувати завдання послідовно і систематично [24; 31].

19. Розвиток емоційного і соціального інтелекту. «Бізіборд» може стати інструментом для вивчення емоцій і соціальних навичок. Дитина створює сценарії з персонажами, виражає їх почуття та взаємодіє з ними. Це розвиває

її емоційний та соціальний інтелект, а також навички спілкування і співпраці [15; 20; 26].

20. Розвиток логічного мислення. «Бізіборд» пропонує головоломки, завдання та логічні послідовності, що розвивають логічне мислення дітей. Вони вчать аналізувати і розуміти взаємозв'язки, використовувати логіку для вирішення завдань та розвитку навичок критичного мислення [46; 70].

21. Підтримка фізичного розвитку. «Бізіборд» також використовується для фізичного розвитку навичок дитини. Наприклад, на дошці є елементи для розвитку моторики, які допомагають удосконалювати рухи рук, розвивати координацію та збалансованість [10; 27].

Розвивальна дошка «Бізіборд» - це розвивальна дошка, яка викликає цікавість, стимулює творче мислення та навички вирішення завдань. Вона сприяє зв'язаному розвитку дитини, розширює її світогляд та допомагає розвивати широкий спектр навичок, необхідних для успішного росту та розвитку. Це безпечна, цікава та практична іграшка, яка буде чудовим доповненням до розвивального середовища для вашої дитини.

Отже дошка «Бізіборд» є ідеальним інструментом для розвитку дітей на різних етапах їхнього життя. Вона надає веселі, безпечні та навчальні активності, які сприяють розвитку навичок, що є необхідними для успішного взаємодії з оточуючим світом.

Розвивальна дошка «Бізіборд» є дуже корисним засобом для сенсорного розвитку дітей раннього віку. Вона складається з різних компонентів, що розвивають різні аспекти сенсорного сприйняття дітей.

Основною складовою «Бізіборд» є сама дошка, яка виготовлена з міцного матеріалу та має різні рельєфні поверхні. Це дозволяє дітям відчутти та дослідити різноманітні текстури [14].

Крім того, дошка може мати такі компоненти, як кнопки, пазли, замки, застібки, шнурки, зав'язки та інші інтерактивні елементи. Кожен з цих компонентів має свою функцію та розвиває різні сенсорні навички та навички моторики.

Наприклад, кнопки на дошці можуть вимагати натискання та відчужвання різних резистивних сил. Пазли розвивають розуміння форм та сприйняття просторових відношень. Замки і застібки розвивають моторику та координацію рухів. Шнурки та зав'язки дають змогу вчитися зав'язувати вузли [24; 69].

Компоненти розвивальної дошки «Бізіборд» складаються із таких основних елементів:

а) Елементи для зорового розвитку.

Дошка «Бізіборд» містить різні елементи, що розвивають зорове сприйняття. Наприклад, на дошці можуть бути розміщені яскраві зображення тварин, рослин, предметів тощо. Ці зображення допомагають дитині визначити: який у них колір, форма, і які є на них об'єкти [24; 68].

б) Елементи для дотикового розвитку.

Дошка «Бізіборд» також містить елементи, які стимулюють дотиковий розвиток. Це є різні матеріали і текстури, такі як: м'які тканини, шерсть, рельєфні поверхні. Дитина може доторкнутися до цих елементів, досліджуючи їх текстури та відчуття на дотик [24; 68].

в) Елементи для аудіального розвитку.

У складі розвивальної дошки «Бізіборд» можуть бути присутні елементи, що сприяють аудіальному розвитку. Наприклад, дошка може мати кнопки, які випускають звукові ефекти, мелодії або звуки при натисканні. Це розвиває у дитині аудіальне сприйняття та уяву [24; 68].

г) Елементи для моторного розвитку.

Дошка «Бізіборд» також включає елементи, що розвивають моторику дитини. Наприклад, дошка може мати кнопки, перемикачі, застібки, замки, які дитина натискає, переключає, або відкриває. Це допомагає розвивати моторні навички, координацію та м'язову силу [24; 68].

Опишемо компоненти, які можуть входити до розвивальної дошки «Бізіборд» [2; 14; 24; 69]:

1. Кнопки і перемикачі. Ці елементи дозволяють дітям натискати, перемикати або вмикати різні механізми на дошці. Наприклад, кнопки можуть видавати звукові ефекти або запускати світлові візуальні сигнали, що розвивають слухове і зорове сприйняття.

2. Замки і ключі. Ці елементи дозволяють дітям відкривати та закривати різні механізми, такі як дверцята, вікна або скриньки. Вони покращують дрібну моторику, координацію рухів та вдосконалюють розуміння просторових відношень.

3. Графічні елементи. Розвивальна дошка може містити графічні елементи із різноманітними формами, кольорами та розмірами. Вони розвивають розуміння форм, кольорів і сприйняття просторових відношень. Графічні елементи, такі як малюнки або символи, використовуються для візуального навчання та вдосконалення розвитку мовлення.

4. Текстульні поверхні. Дошка «Бізіборд» має різні текстульні поверхні, які дозволяють дітям відчувати різноманітні матеріали і текстури. Наприклад, дошка може мати гладкі, шерстяні, гумові або шорсткі поверхні. Це розвиває тактильні навички та їх сприйняття.

5. Магнітні елементи. Дошка може містити магнітні елементи, такі як цифри, літери або форми, які можна прикріплювати до магнітної поверхні. Це розвиває: координацію рухів, вивчення форм, символів, чисел та літер. Також дає розуміння магнітних властивостей предметів [2; 69].

6. Шнуровка і застібки. Дошка може мати шнурки, зав'язки, кнопки або липучки, які вчать дітей їх застібати, розщіпляти та шнурувати. За допомогою цього розвивається дрібна моторика, координація рухів та розуміння послідовності дій.

7. Крутильні елементи. Дошка складається із ручки, кнопки або колеса, які дозволяють дітям крутити їх. Це розвиває м'язи рук та рукавичок, а також допомагає вивчити прості механізми та рухи.

8. Вкладиші і контейнери. Розвивальна дошка може мати вкладиші та контейнери, в які діти можуть вставляти різні предмети або форми. Це розвиває розуміння просторових відношень, логіки.

9. Розбірні деталі. Дошка може містити деталі, які розбираються і складаються разом. Це розвиває уяву, креативне мислення і розуміння різних причинно-наслідкових зв'язків [2; 24; 69].

10. Ігрові елементи. Дошка може включати ігрові елементи, такі як ляльки, тваринки або транспортні засоби. Це розвиває імагінацію, мовлення і соціальні навички, оскільки діти можуть використовувати ці елементи для ролевих ігор та творчих імпровізацій.

11. Кольорові елементи. Розвивальна дошка може містити кольорові елементи, за допомогою яких діти впізнають та розрізняють кольори. Вони представлені у вигляді кольорових кнопок, кружечків або форм, які діти можуть вставляти у відповідні отвори або сполучати за кольором. Це допомагає розвивати сприйняття кольорів, увагу та реакцію.

12. Текстульні елементи. На дошці є різні текстульні поверхні, такі як: м'які, шорсткі, гладкі або шерстяні, текстильні, гумові, за допомогою яких діти відчують різні текстури та розвивають тактильні навички і сенсорну чутливість. Вони представлені у вигляді текстильних пластинок, пазлів або просто на поверхні дошки [2; 14; 69].

13. Рухомі елементи. Дошка має рухомі елементи, які діти можуть пересувати, штовхати, котити або виконувати рухи з використанням різних механізмів. Це розвиває грубу моторику, сприйняття просторових відношень та вдосконалює розуміння причин та їх наслідкових зв'язків.

14. Звукові ефекти. Деякі моделі дошок «Бізіборд» можуть мати вбудовані звукові ефекти, такі як дзвінок, клік або звукові сигнали. Це стимулює розвиток слуху у дитини і сприяє розрізненню звуків та сприйняттю різних мелодій.

15. Лічильні елементи. Дошка може мати лічильні елементи, такі як кружечки або кнопки, які дозволяють дітям виконувати лічбу або

розраховувати кількість предметів. Це розвиває математичні навички, логіку та когнітивні процеси.

16. Геометричні форми. Дошка може містити вирізані або намальовані геометричні форми, такі як коло, квадрат, трикутник і.т.д. Діти можуть вставляти ці форми відповідно до контурів на дошці або сполучати форми разом для створення нових малюнків. Це розвиває сприйняття форм, творче мислення та розуміння просторових відношень [9; 14].

17. Пазли. Дошка може містити пазли з різними малюнками або зображеннями. Діти можуть складати пазлі, з'єднуючи частинки разом та відтворюючи зображення. Це розвиває увагу, концентрацію, моторику та допомагає вирішенню проблем.

18. Елементи для вивчення часу. Деякі моделі дошок «Бізіборд» можуть мати годинник або годинні механізми, які дозволяють дітям вчитися визначати час. Це розвиває уяву про час, розуміння послідовності та пізнавальні навички [9; 14; 69].

19. Елементи для малювання. Дошка може мати поверхню для малювання або писання, на якій діти можуть творити малюнки або практикувати письмо. Це розвиває моторику рук, творчих навичок та виразного мовлення. Це допомагає розвивати сприйняття кольорів, увагу та реакцію.

20. Механічні елементи. Деякі моделі дошок можуть мати механічні елементи, такі як ручки, крутки або покажчики, які діти можуть обертати або переміщати. За допомогою цього відбувається усвідомленість простору та орієнтування у ньому [9; 10].

21. Елементи для розвитку мовлення. Дошка може мати зображення предметів, тварин або людей, що стимулюють розвиток мовлення. Діти можуть називати або описувати зображення, що розширяє їхній словниковий запас, розвиває мовленнєві навички та вміння комунікувати [7; 13].

22. Грати та головоломки. Деякі моделі дошок можуть включати грати та головоломки, які діти можуть складати або вирішувати. Це розвиває логіку та допомагає при вирішенні проблем.

23. Застібки та застібки-блискавки. Дошка може мати різні типи застібок, такі як гудзики, кнопки, застібки-блискавки та застібки-липучки. Діти можуть вчитися застібати та розстібати їх, що розвивають моторику руки та навичок самообслуговування [7; 69].

Це лише деякі з можливих компонентів, які включені до розвивальної дошки «Бізіборд». Конкретний набір компонентів може відрізнятися відповідно до моделі, виробника та призначення дошки. Комплектація, дизайн та функціонал може бути розроблений та адаптований з урахуванням специфічних цілей розвитку, відповідністю потреб та можливостей дітей раннього віку [7; 14; 69].

Таким чином, важливо врахувати, що кожен компонент має специфічні завдання і розвиває різні аспекти сенсорного розвитку дітей раннього віку.

1.3 Аналіз розвивальної дошки «Бізіборд»: особливості, переваги та недоліки

Детальний аналіз розвивальної дошки «Бізіборд» включає розгляд таких аспектів, як її конструкція, матеріали, дизайн, вміст та вплив на розвиток дітей. Нижче наведено докладний аналіз кожного з цих аспектів:

1. Конструкція. Розвивальна дошка «Бізіборд» зазвичай має компактну та портативну конструкцію. Вона виготовлена із міцного матеріалу, такого як дерево або пластик, що забезпечує довговічність та стійкість до зношування. Конструкція дошки може бути такою, що легко складається або розгортається для зручного зберігання та перенесення [21; 35].

2. Матеріали. Розвивальна дошка «Бізіборд» може використовувати різні матеріали, такі як: дерево, пластик, текстиль, шнури. Матеріали повинні бути безпечними для використання дітьми, не токсичними та відповідати

вимогам безпеки. Наприклад, кнопки або деталі не повинні бути дрібними, щоб уникнути небезпеки задусення. Крім того, матеріали повинні бути легкими для очищення та миття, оскільки дошка може забруднюватися різними речовинами, з якими дитина може контактувати протягом гри [14; 69].

3. Дизайн. Розвивальна дошка «Бізіборд» може мати привабливий та естетичний дизайн, який привертає увагу дітей. Дизайн може включати яскраві кольори, привабливі малюнки, цікаві форми та текстури, що сприяють візуальному та тактильному сприйняттю. Крім того, дизайн може бути організованим та структурованим, для швидшого сприйняття та розвитку різних навичок, наприклад, моторики, сприйняття форм, кольорів, логічного мислення [47; 48].

4. Вміст. Розвивальна дошка «Бізіборд» може містити різноманітні елементи та активності. Це можуть бути кнопки, зав'язування, застібки, шнури, пазли, часові годинники, лабіринти, цифри, літери та багато іншого. Вміст дошки може бути орієнтованим на розвиток різних аспектів, таких як: дрібна моторика, координація рухів, розвиток мови та мислення.

5. Вплив на розвиток дітей. Розвивальна дошка «Бізіборд» може мати позитивний вплив на дітей раннього віку. Вона розвиває такі різні навички, як: різні види моторики, розпізнавання форм та кольорів, логічне мислення, увага та творчість. Гра з розвивальною дошкою може стимулювати дітей до активного сприйняття навколишнього світу, експериментування та розв'язання завдань. Вона також може підтримувати розвиток мовлення та навичок спілкування [14; 48].

6. Розвиток різних навичок. Розвивальна дошка «Бізіборд» розвиває різні навички у дітей. Наприклад, вона може розвивати мускулатуру рук через вправи з застібками, кнопками, зав'язуванням шнурів та іншими маніпуляціями. Вміст дошки може включати головоломки, лабіринти, геометричні фігури, літери та цифри, що розвивають логіку через сприйняття форм та чисел. Деякі розвивальні дошки також мають різні активності, які

розвивають мовлення дитини, такі як: ігри зі словами, іменами та предметами.

7. Стимулююче середовище. Розвивальна дошка «Бізіборд» створює стимулююче середовище для дітей, яке сприяє їхньому пізнавальному розвитку. Вона надає можливості для активної гри та експериментування, сприяючи творчому мисленню та уяві. Різноманітність елементів та завдань на дошці стимулює дитину до активності та виявлення нових способів розв'язання завдань, що сприяє її когнітивному розвитку [47; 48].

8. Використання в різних вікових групах. Розвивальна дошка «Бізіборд» може бути використана для дітей різних вікових груп. Вона може адаптуватися до різних потреб розвитку кожної дитини. Наприклад, діти молодшої вікової групи можуть виконувати більш простіші завдання, такі як застібання кнопок або зав'язування шнурів, тоді як діти старшої вікової групи можуть виконати більш складні завдання, такі як логічні головоломки або складання слів.

9. Розвиток соціальних навичок. Наприклад діти можуть грати з друзями або з батьками, спілкуючись та спільно розв'язуючи завдання. Це розвиває такі соціальні навички як: спілкування, спільну діяльність і співпрацю та взаємодію з іншими людьми [9; 47; 48].

10. Переносність та зручність. Багато розвивальних дошок «Бізіборд» мають переносну конструкцію, що робить їх зручними для використання вдома, в дорозі або під час подорожей. Це дозволяє дітям продовжувати розвивальну активність незалежно від місця перебування.

11. Розширення творчості та фантазії. Розвивальна дошка «Бізіборд» стимулює творчість та фантазію дитини. Вона надає можливості для імітації реальних ситуацій, створення власних історій та вигадування нових способів використання елементів на дошці. Це розвиває креативне мислення та уяву дитини [52; 54].

Детальний аналіз розвивальної дошки «Бізіборд» дозволяє підкреслити її переваги та особливості в контексті розвитку дітей раннього віку. Знаючи її

функціональні можливості, вміст, вплив на розвиток та інші фактори, батьки та педагоги можуть зробити свідомий вибір використання розвивальної дошки «Бізіборд» як ефективного засобу підтримки та сприяння розвитку дитини. Враховуючи конструкцію, матеріали, дизайн, вміст та вплив на розвиток, вони можуть визначити, чи відповідає розвивальна дошка "Бізіборд" потребам та інтересам їхньої дитини.

Особливості розвивальної дошки «Бізіборд».

Розвивальна дошка «Бізіборд» має кілька особливостей, які роблять її унікальною та ефективною у забезпеченні розвитку дітей молодшого віку. Ось деякі з цих особливостей:

а) Мультисенсорний підхід. Розвивальна дошка «Бізіборд» створена з урахуванням використання різних сенсорних каналів дитини. Вона має різні текстури, кольори, звуки, форми та рухомі елементи, що сприяють стимулюванню багатьох сенсорних систем. Це допомагає розвивати тактильні, зорові та слухові навички дитини [54; 69].

б) Варіативність і гнучкість. Розвивальна дошка «Бізіборд» зазвичай має різноманітні елементи, які можна переставити або змінити залежно від потреб та рівня розвитку дитини. Це дає можливість індивідуально адаптувати дошку до різних потреб кожної дитини та створює можливість поступового розвитку.

в) Розвиток креативності та уяви. Особливість розвивальної дошки «Бізіборд» полягає у зацікавленні дитини до творчого мислення та уяви. Вона може мати магнітні елементи, які дозволяють створювати різні композиції, малюнки або моделі. Це стимулює творчість та розвиток уяви у дитини [52; 54].

г) Розвиток мовлення та літературних навичок. Багато розвивальних дошок «Бізіборд» мають елементи, пов'язані з мовленням, такі як літери, слова або звукові ефекти. Це допомагає розвивати мовлення, словниковий запас та розуміння звуків мови. Вони також можуть мати інтерактивні

книжки або ігрові елементи, які розвивають літературні навички та прививають любов до читання [62; 63].

д) Забезпечення безпеки та довговічності. Особливості конструкції розвивальної дошки «Бізіборд» часто включають в себе використання безпечних та довговічних матеріалів. Це важливо, оскільки діти часто вивчають навички шляхом експериментування та фізичного взаємодії з елементами дошки. Розвивальна дошка «Бізіборд» зазвичай має округлі кути, надійну конструкцію та безпечні фарби, що забезпечує безпеку та тривалу експлуатацію [52; 54].

е) Природні матеріали. Багато розвивальних дошок «Бізіборд» виготовляються з природних матеріалів, таких як дерево, бавовна або льон. Це не тільки робить дошку екологічно безпечною, але й надає їй природну теплоту та текстуру, що сприяє зручному та приємному використанню.

ж) Мінімалістичний дизайн. Багато розвивальних дошок «Бізіборд» мають мінімалістичний дизайн з простими та зрозумілими формами та кольорами. Це сприяє зосередженості дитини на завданні та стимулює розвиток уваги та концентрації [54; 69].

з) Мультифункціональність. Розвивальна дошка «Бізіборд» часто має багато різних функцій та завдань, що дозволяють розвивати різні навички одночасно. Наприклад, вона може мати елементи для вивчення кольорів, форм, літер, чисел, а також механічні елементи, що розвивають різну моторику. Це дозволяє дитині отримати різнобічний та комплексний розвиток.

і) Мобільність. Багато розвивальних дошок «Бізіборд» є переносними та компактними. Вони можуть мати складні елементи або бути зручно складаними для зберігання та перенесення. Це дозволяє використовувати дошку вдома, у подорожах та навіть у місцях громадського сполучення, що забезпечує зручність і доступність для розвитку дитини у різних ситуаціях [52; 54].

і) Соціальний аспект. Деякі розвивальні дошки «Бізіборд» мають елементи, що сприяють соціальному взаємодії та спілкуванню. Наприклад, вони можуть мати пазли, які потрібно складати разом з іншими дітьми або викликати обмін досвідом та спільність завдань. Це сприяє розвитку комунікативних навичок та співпраці у дитини [54; 69].

Особливості розвивальної дошки «Бізіборд» роблять її привабливою та ефективною для розвитку дитини раннього віку. Вони сприяють розвитку різних навичок, стимулюють творчість, розвивають сенсорні системи та забезпечують безпеку та довговічність. Вони створюють сприятливі умови для навчання та забезпечують високу мотивацію дитини до активної участі у процесі навчання.

Переваги розвивальної дошки «Бізіборд».

Розвивальна дошка «Бізіборд» має декілька переваг, які роблять її привабливим інструментом для розвитку дітей раннього віку. Ось деякі з найважливіших переваг:

- Комплексний розвиток. Розвивальна дошка «Бізіборд» створена з метою сприяння виявлення різних навиків та умінь у дітей. Вона забезпечує комплексну стимуляцію сенсорного розвитку, моторних навичок, когнітивного розвитку, розвитку мовлення та творчості. Це дозволяє дитині розвивати різні аспекти своєї особистості одночасно [51; 56].

- Варіативність і адаптивність. Розвивальна дошка «Бізіборд» часто має різні елементи, які можуть переміщуватися, змінюватися або додаватися. Це дозволяє налаштувати дошку під потреби та рівень розвитку конкретної дитини. Варіативність розвивальної дошки дозволяє змінювати завдання та активності, адаптувати їх до змінюючихся потреб та забезпечувати постійне зацікавлення дитини [47; 48; 51].

- Розвиваюче середовище. Розвивальна дошка «Бізіборд» створює сприятливе розвиваюче середовище для дитини. Вона пропонує структуровані завдання та активності, які розвивають різні навички та вміння, але в той же час дають дитині відчуття свободи у вільному

проявленні творчості при виконанні різних завдань. Це сприяє формуванню позитивної атмосфери, мотивації та інтересу до навчання.

- Соціальний розвиток. Використання розвивальної дошки «Бізіборд» може сприяти соціальному розвитку дитини. Вона може використовуватися як інструмент для спільної гри та спілкування. Виконання дитиною завдання разом із батьками, братиками, сестричками або іншими дітьми, сприяє розвитку комунікативних навичок, співробітництва та взаємодії [47; 48].

- Практичність та переносність. Розвивальна дошка «Бізіборд» зазвичай має компактні розміри та легкість у використанні. Це робить її практичним інструментом, який можна взяти з собою у подорожі, до лікаря або відвідувати друзів. Дитина може отримувати користь від розвивальної дошки навіть у рухомому режимі.

- Стимуляція сенсорного розвитку. Розвивальна дошка «Бізіборд» має різні текстури, матеріали та поверхні, які розвивають сенсорне сприйняття дитини. Вона може мати м'які, шерстяні, гладкі або хвилясті поверхні, що дозволяє дитині відчувати різні текстури і стимулює розвиток тактильної чутливості.

- Розвиток творчості та уяви. Розвивальна дошка «Бізіборд» сприяє розвитку творчих навичок та уяви. Вона часто має елементи, які дозволяють дитині використовувати свою уяву та творчість у вирішенні завдань. Наприклад, дошка може мати магнітні елементи, за допомогою яких дитина може створювати свої власні малюнки або композиції [4; 14].

- Вчення через гру. Розвивальна дошка «Бізіборд» використовує принцип вчення через гру. Вона дозволяє дитині навчатися і розвиватися, несвідомо включаючи її в активні інтерактивні ігри. Дитина сприймає навчання як розвагу, що підтримує її інтерес і мотивацію [56; 63].

- Розвиток концентрації та уваги. Використання розвивальної дошки "Бізіборд" вимагає від дитини уваги та концентрації на виконанні завдань. Це сприяє розвитку навичок фокусування уваги та тривалості уваги, що є важливими елементами в подальшому навчанні та розвитку дитини.

- Розвага та релаксація. Розвивальна дошка «Бізіборд» також може бути використана для розваги та релаксації. Вона надає можливість дитині займатися творчістю, гратися та розслаблятися. Це допомагає зменшити стрес та напругу, сприяє психологічному благополуччю дитини [11; 14; 70].

Розвивальна дошка «Бізіборд» має багато переваг, які сприяють комплексному розвитку дітей раннього віку у різних аспектах. Вона створює стимулююче середовище для дитини, де вона може розвивати різні навички, вміння та творчість. Однак варто враховувати, що кожна дитина має свої особливості, тому важливо вибирати розвивальні дошки, які відповідають її індивідуальним потребам, можливостям та інтересам, щоб забезпечити найкращий результат розвитку.

Недоліки розвивальної дошки «Бізіборд».

Незважаючи на численні переваги, розвивальна дошка "Бізіборд" також має деякі недоліки, які варто враховувати:

- Однотонність. Деякі розвивальні дошки «Бізіборд» можуть бути відносно однотонними у своєму дизайні та кольоровій палітрі. Це може призвести до швидкого втрати інтересу дитини, особливо в тих випадках, коли вона вже встигла освоїти всі елементи дошки. Для збереження мотивації дитини важливо розглядати варіанти дошок з різноманітними кольорами та стимулюючими зображеннями [31; 54].

- Вікові обмеження. Деякі розвивальні дошки «Бізіборд» можуть бути підходящими лише для певного вікового діапазону дітей. Вони можуть бути занадто складними для дуже маленьких дітей або недостатньо викликаючими для старших. Вибір правильної дошки, яка відповідає віковим потребам та рівню розвитку дитини, є важливим фактором успішного використання розвивальної дошки «Бізіборд» [31; 69].

- Обмежені можливості варіативності. Незважаючи на те, що деякі дошки можуть мати елементи, які можна переставляти або змінювати, загальна варіативність може бути обмеженою. Це може вплинути на тривалість захоплення дитини та стимулюючий фактор використання дошки.

Шляхом додавання додаткових елементів або можливостей для творчого використання можна поліпшити варіативність розвивальної дошки «Бізіборд» [31; 54].

- Відсутність електронних компонентів. Багато сучасних дітей звикли до електронних іграшок та пристроїв з різноманітними звуковими та світловими ефектами. Розвивальна дошка «Бізіборд» не має таких електронних компонентів, що може зменшити привабливість деяких дітей до її використання. Однак, це також може бути перевагою для батьків, які шукають альтернативу електронним пристроям та бажають привернути увагу дітей до більш творчого та фізичного сприйняття світу [31; 54].

- Обмежений обсяг інформації. Розвивальна дошка «Бізіборд» може мати обмежений обсяг інформації та завдань, які можна виконувати. Це може вплинути на швидкість розвитку дитини та її потребу у нових викликах. Для деяких дітей, особливо тих, які швидко освоюють новий матеріал, може знадобитися більш розширений набір завдань та інформації, щоб підтримувати їхній розвиток.

- Можливість обмеженого використання. Розвивальна дошка «Бізіборд» може мати обмежені можливості використання в порівнянні з іншими розвивальними іграшками або методами навчання. Вона може бути придатною для певних навичок та розвитку, але не включати широкий спектр інших аспектів розвитку, таких як мовлення, музика чи творчість. Важливо розглядати розвивальну дошку «Бізіборд» як один із засобів розвитку, а не єдине джерело навчання.

- Потреба в батьківській підтримці. Деякі розвивальні дошки «Бізіборд» вимагають активної участі батьків або дорослих у процесі використання. Це може бути необхідно для пояснення завдань, моделювання правильних відповідей та спрямування дитини на правильний шлях розвитку [7; 1].

Це може бути важким для батьків з обмеженим часом або навичками, а також для дітей, які відчують незалежність та бажання самостійно досліджувати.

- Обмежений спектр вправ. Розвивальна дошка «Бізіборд» має свої обмеження в контексті доступних вправ та завдань. Вона може бути спроектована з певним набором активностей, які розвивають лише певні навички. Це може стати фактором обмеження в розвитку інших навичок у дитини. Для забезпечення різноманітності та розширення спектру вправ, можна використовувати розвивальні дошки «Бізіборд» разом з іншими матеріалами та активностями.

- Потребує нагляду дорослих. Використання розвивальної дошки «Бізіборд» вимагає присутності дорослого, який забезпечить безпеку та відповідний контроль. Це особливо важливо для дітей дуже раннього віку. Особливо важливо, щоб дорослий надавав нагляд та підтримку дитині під час використання розвивальної дошки «Бізіборд». Деякі елементи дошки можуть бути маленькими або містити деталі, які є загрозою для травмування, якщо їх неправильно використовувати. Наприклад, деякі кнопки, кубики або фігурки можуть бути дрібними та несприятливими для маленьких дітей, які схильні все засовувати в рота [54; 68].

- Ціновий аспект. Розвивальні дошки «Бізіборд» можуть бути дещо вартісними в порівнянні з іншими іграшками або розвивальними засобами. Вартість може бути визначена як перевагою або недоліком, залежно від фінансових можливостей та пріоритетів батьків. Для деяких сімей, розвивальна дошка «Бізіборд» може вважатися занадто дорогою іграшкою, особливо якщо доступні бюджетні альтернативи. Однак, варто враховувати, що вартість розвивальної дошки може відображати якість матеріалів, дизайну та функціональних можливостей для забезпечення безпечного та ефективного розвитку дитини [54; 69].

Таким чином, незважаючи на недоліки, розвивальна дошка «Бізіборд» залишається популярним вибором для багатьох батьків і педагогів, оскільки

вона має багато переваг і відповідає потребам дітей у розвитку їхніх навичок та вмінь. Вона є ефективним інструментом для розвитку дітей раннього віку. Знаючи її переваги та недоліки, батьки та педагоги можуть зробити свідомий вибір використання цієї дошки як засобу для сприяння сенсорного розвитку та навчання дітей. Розвивальна дошка «Бізіборд» має свої недоліки, але з урахуванням вікових особливостей та індивідуальних потреб дитини, можна знайти варіант, який найкраще відповідає її розвивальним потребам.

1.4 Аналіз використаних джерел щодо використання розвивальної дошки «Бізіборд» у розвитку дітей раннього віку

На сучасному етапі розвитку дошкільної освіти відбувається пошук нових підходів у педагогічній теорії та практиці. Згідно з національною доктриною розвитку освіти в Україні у XXI столітті, основним компонентом дошкільної освіти визнається акцент, що сприяє розвитку дитини як особистості, яка формується, вивчає різноманіття досягнень суспільства та розвиває здатність використовувати набуті знання, уміння та навички у самостійній, творчій та пізнавальній діяльності.

Такі вчені, як О. Запорожець, М. Монтессорі, Є. Тихєєва, підкреслюють, що сенсорне виховання є одним з ключових завдань у дошкільній освіті. Напряму вектору якого суттєво впливає на успішність подальшої соціалізації та навчання дитини. Саме в дошкільний вік надається найбільша можливість для вдосконалення діяльності органів чуття, які забезпечують повноцінне та різнобічне уявлення про навколишнє середовище. Вчені вказують, що засвоєння і використання сенсорних еталонів є одним із центральних моментів розвитку сприймання. Цей підхід підтримують такі вчені, як В. Аванесова, Н. Ветлугіна, Л. Журова, О. Запорожець, В. Зінченко [52; 54].

Серед різноманітних методів та засобів сенсорного виховання дітей дошкільного віку, такі психологи як: Л. Божович, Є. Ігнат'єв, В. Мухіна, та

педагоги: З. Богуславська, В. Інжестойкова, Т. Комарова, Є. Корзакова, Н. Сакуліна, О. Усова, Є. Фльоріна, визначили образотворчу діяльність як найбільш сприятливу для розвитку органів чуття дитини. Особливості навчання дітей раннього дошкільного віку малюванню, ліпленню, аплікації та конструюванню відображено в працях. Р. Арнхейма, Г. Григор'євої, Т. Доронової, Н. Дяченко, В. Інжестойкової, Т. Казакової, А. Казарян, Н. Кириченко, Т. Комарової, В. Косминської, В. Котляра, Г. Лабунської, І. Ликової, Б. Маршак, Ю. Полуянова, Л. Редькіної [52; 53; 61].

Зокрема, вчені, такі як: Т. Буянова, А. Лукашкова, О. Мельникова, О. Чекунова, провели дослідження особливостей формування виразного образу в малюнках дітей. Особливу увагу приділили аспектам формування творчості в роботі з різноманітними матеріалами, що було досліджено в роботах О. Брикіної та В. Захарової. Г. Підкурганна займалася вивченням основ композиції в навчанні дошкільників, тоді як Л. Пантелєєва та А. Розмислова досліджували процес оволодіння кольором як засобом виразності. А. Івершинь зосередилася на формуванні проектно-художніх уявлень. А такі вчені як: О. Вєпрева, Т. Постоян і Г. Савостіна, вивчали взаємозв'язок образотворчої діяльності дошкільників з розвитком їхнього мовлення. Ю. Демидова, Л. Котлярова вивчали пізнавальну діяльність дітей раннього дошкільного віку.

Науково доведено, що сенсорне виховання є необхідною складовою розвитку дитини, для чого необхідні усвідомлені дії вихователів. Це підтверджується наявністю значної кількості методичного та практичного матеріалу, який представлений у працях таких авторів, як: Д. Альтхауз і Е. Дум, Л. Артемова, А. Бондаренко, Л. Васильєва, Н. Венгер, Т. Доронова, В. Котирло, С. Кулачківська, С. Ладивір, З. Максимова, Л. Олійник, Е. Пілюгіна, Л. Сисуєва [17; 18; 23; 24].

Важлива роль у сенсорному вихованні дітей дошкільного віку відводиться природі. Пізнання природного оточення на початковому етапі здійснюється через чуттєві сприйняття, такі як: слух, зір, дотик і нюх.

В будь-яку пору року діти відчують радість від безлічі вражень, які дарує природа. Забезпечення дітей повною можливістю насолоджуватися цими приємними та радісними моментами має велике значення. Навіть короткі занурення в атмосферу природи важливі для сенсорного розвитку дітей. Наприклад, у лісі або парку діти можуть навчитися відрізняти різнобарв'я осіннього листя: у берези воно може бути лимонного кольору, у верби – зеленувато-жовтого, у осики – червоного або лілового. Ці враження стають більш насиченими, якщо дозволити дітям слухати голоси птахів, шум вітру та шелест опадаючого листя [41; 43].

Більшість дітей реагують на нові, насичені відчуття енергійними рухами: вони бігають, стрибають, валяються на траві, кричать, верещать, сміються. Така реакція є природною і важливою для їхнього розвитку. Діти залучаються до різноманітних ігор: обганяють дерева, ховаються за ними, обіймають стовбури руками, або спускаються з пагорба. Особливо захоплює і привертає їхню увагу вода. Вони занурюють руки у струмок, кидають гілки і спостерігають, як вони пливуть за течією. З трав, плодів, коренів, піску та води діти творять свої «кулінарні шедеври» [43].

Легко і з ентузіазмом діти вивчають назви квітів, трав, каменів. Це пряме спілкування з природою допомагає дітям впізнати їх за формою, структурою, ароматом, вологістю, гладкістю, пухнастістю.

Чим більше органів чуття використовується у процесі пізнання, тим більше характеристик та властивостей дитина виділяє в досліджуваному об'єкті чи явищі, що призводить до більшого розширення її уявлень. За таких уявлень формуються розумові процеси, розвивається уява і виникають естетичні почуття [26; 28; 31].

Сенсорний розвиток виступає фундаментом для розумового зростання дитини. Багато видатних вітчизняних та зарубіжних педагогів і психологів звертали увагу на вивчення проблем сенсорного розвитку та сенсорного виховання. Важко переоцінити значення розвитку сенсорно-перцептивної сфери дітей раннього дошкільного віку.

Сенсорне виховання представляє собою систему педагогічних впливів, які спрямовані на формування способів чуттєвого пізнання та вдосконалення відчуттів та сприйняття. Його роль виявляється в суттєвому внеску у всебічний розвиток дитини. За словами О. Усової, 9 із 10 всього розумового багажу дітей дошкільного віку формується внаслідок діяльності органів чуття. Видатні педагоги, такі як Ф. Фребель, М. Монтесорі, О. Декролі, К. Ушинський, Є. Тихеева, С. Русова, визнавали сенсорне виховання як одну з основних складових дошкільного виховання [26; 31].

Видатний педагог, О. Городенська, розглядає розумове виховання як ключовий інструмент формування особистості дитини. В її погляді, розвиток чуттєвих основ мислення є необхідною передумовою для розумового зростання: пізнання розпочинається з відчуття, а відчуття передає пам'яті образи дійсності, які зберігаються протягом усього життя. О. Городенська рекомендує починати навчання не зі словесних пояснень про речі, а з реального спостереження за ними. У процесі розумового виховання важливу роль відіграють відчуття, уявлення, думки, слова, мова і дії [11].

Ф. Фребель, засновник дитячого садка, визнавав необхідність використання різноманітних ігор для розвитку органів чуття дітей, ознайомлення їх із природою, пізнаванням життя людей та підготовки до школи. Він підпорядковував дидактичний матеріал, який сприяв формуванню уявлень про форму, величину, просторові відношення, числа (так звані "дари"), а також систему занять і ігор, спрямованих на розвиток сенсорики. За думкою Фребеля, «дитина, крім основних інстинктів, володіє пізнавальним та дослідницьким інстинктом, що є основою навчальної діяльності». У дошкільному віці розвиток прагнення до пізнання повинен здійснюватися через безпосереднє спостереження за предметами навколишнього світу [24; 65].

І. Мельник вважала, що процес сенсорного виховання повинен відбуватися паралельно з розвитком вищих психічних функцій та пізнавальних процесів, які пов'язані з розвитком мислення, мовлення та

пам'яті. За її думкою, дитину слід свідомо вчити сприймати навколишній світ та розвивати її спостережливість. Вона підкреслювала, що, «якщо вихователь не здатен виробити цю навичку у дитини тоді, коли її спостережливість лише починає розвиватися, це може призвести до затуплення розумових здібностей, і, ставши школярем, дитина може стати байдужою до оточуючого світу» [52].

М. Монтессорі вважала, що «сенсорний розвиток є важливою складовою формування особистості, оскільки без розвинутих органів чуття неможливий інтелект та вихована людина». Чуттєве сприймання, за її думкою, становить основу розумового і морального життя. Метод Монтессорі не лише вказує дітям на властивості предметів і явищ оточуючого світу, а й надає їм можливість самостійно здобувати знання та відкривати свій внутрішній світ, що є значно важливішим, ніж інформація, отримана від дорослих. Система сенсорного виховання Монтессорі включає в себе концепцію "сенсорної культури дитини". Розроблений Монтессорі матеріал спрямований на розвиток окремих сфер відчуттів, вчить слухати тишу і звуки, розрізняти кольори, форми, вагу та інше. Основна цінність цієї системи виховання полягає в тому, що дидактичний матеріал у ній використовується не як самоціль, а як засіб [56; 59].

С. Русова високо оцінювала систему сенсорного виховання М. Монтессорі, розглядаючи розвиток органів чуття як перший етап у формуванні самостійної свідомості дитини [56; 59].

Л. Венгер визначила процес сенсорного виховання у дошкільному віці – дваетапним. Перший етап – підготовчий (перші три роки життя) та другий етап – систематичний (засвоєння сенсорної культури дитиною) [56].

Психолог і дитячий дефектолог О. Венгер успішно захистила докторську дисертацію на тему "Сенсорний розвиток і сенсорне виховання аномальних дітей дошкільного віку (глухих, слабчуючих і розумово відсталих)" [56].

О. Запорожець та О. Усова підкреслювали, що ключовим у формуванні сенсорних здібностей дітей є навчання їх узагальненим способам огляду предметів та вміння переносити засвоєні методи на нові умови і предмети. Це сприяє самостійному орієнтуванню дітей в різноманітних властивостях нових предметів [65].

Л. Майборода та О. Ляшенко вказували на те, що сучасний педагог повинен будувати свою діяльність, акцентуючи увагу на особистісно-орієнтованій спрямованості. Згідно з їхніми поглядами, завдання педагога полягає не в передачі готових знань і умінь, а в створенні умов для розвитку особистості дитини. Вони визначають технологію розвитку критичного мислення як одну з ефективних стратегій для досягнення цих цілей. У навчанні та вихованні широко використовуються іграшки та ігри, які сприяють розвитку спостережливості, уваги, мислення, пам'яті, мовлення, сенсорних навичок у дітей, а також максимально використовують їхні інтелектуальні можливості для пізнання світу і саморозвитку. Такі навички та вміння стають основою для подальшого здобуття знань і розвитку здібностей у більш старшому віці та формування інженерної думки [2; 3].

Н. Палій вважала, що найважливішою є навичка логічного мислення, «здатність діяти в розумі». Опанувавши логічні операції, дитина стане більш уважною, навчиться мислити ясно і чітко, зуміє в потрібний момент сконцентруватися на суті проблеми, переконати інших у своїй правоті. Знання логіки сприяє культурному і інтелектуальному розвитку особистості. Вона порівнювала гру з великим світлим вікном, через яке світ дитини вливається у живильний потік уявлень, понять про навколишній світ. Зайняти маленького непосиду корисним, а головне, безпечною справою - ось основне призначення. Проблема у тому, що дітям забороняється користуватися такими «дорослими» предметами. Зібрані в одному місці такі цікаві штучовини, до яких, як правило, батьки не дозволяють навіть наблизитися, надовго захоплять малюка. При цьому дорослі можуть бути впевнені, що крім цікавого проведення часу, малюк отримає безцінний

досвід: він поступово ознайомиться з принципом роботи підручних пристосувань, вдосталь награться з такою привабливою розеткою, розвине дрібну моторику рук і збагатить пам'ять. Крім того, допоможе розвинути логічне мислення, кмітливість, посидючість [22].

І. Сидоренко та В. Сухомлинський вважали, що розвиваючі центри набувають великої популярності як серед батьків, так і серед педагогів, адже захоплюють малюків не менше, ніж гаджети! «Джерела здібностей і обдарувань дітей - на кінчиках їх пальців. Від пальців, образно кажучи, йдуть найтонші струмочки, які живлять джерело творчої думки» - говорив В. Сухомлинський. Саме організація простору формує правила дії та спілкування, адже загальновідома фраза, що «середовище – це третій педагог» [7; 71].

Є. Косаковська вважала метою розвивальної дошки «Бізіборд»: розвивати просторове уявлення та пізнавальний розвиток. Вона радила: «Шукайте іграшки, які спонукають до вивчення реального світу. Іграшки, які запрошують дітей досліджувати світ навколо них, можуть розпалити природну цікавість і допитливість, а також стимулювати бажання вчитися. Вони забезпечать цілі години нових відкриттів, мотивуючи дітей захоплено цікавитися різними питаннями «як?», «чому?». Їх питання будуть цінними, оскільки вони співпадають з діями та дають самі по собі відповідь на запитання. Отже, хороші розвиваючі іграшки – це ті, які захоплюють увагу дітей та утримують її. Незалежно від того, які іграшки ви оберете, найпрекрасніше, що ви можете зробити – це отримати задоволення від участі у грі. Щодня виділяйте частину часу та приєднуйтеся до вашої дитини під час гри, щоб допомогти їй у навчанні та стати ближче один до одного, які будуть служити фундаментом для одержання знань і розвитку здібностей у більш дорослому віці та в повсякденному житті. Збагачайте активний і пасивний словник дітей, закріплюйте раніше отриманні знання про геометричні фігури, рахунок, колір, розвиток уяви, дрібної моторики рук» [54; 56].

Окремі аспекти роботи з бізібордами у дитячих садках досліджували: В. Горішня, І. Жук, О. Дубчак, Л. Гончарова. Вони вважали, що «стрімкий розвиток закладів дошкільної освіти характеризується змінами у підходах до відбору дидактичного матеріалу, який би всебічно розвивав особистість дитини в закладі дошкільної освіти чи в межах дому». Важливо, щоб матеріал не лише був педагогічно багатофункціональним, а і безпечним для дитини, сприяв її розвитку під час гри із ним. Одним із таких сучасних та дієвих дидактичних матеріалів є дошка «Бізіборд» [15; 17; 19; 21].

Л. Азарова, Н. Франчук визначали пріоритетним завданням педагога створення умов і наповнення предметно-розвивального середовища такими засобами, які будуть забезпечувати належний розвивальний ефект. Вони вважали, що розвиток дрібної моторики та пізнання світу через тактильні почуття стимулює когнітивні процеси у дітей. Саме тому спостерігається наявність значної різноманітності іграшок, кубиків, конструкторів та інших ігор, призначених для дітей раннього дошкільного віку (у тому числі розвивальної дошки «Бізіборд»). Вони визначили, що «у дошкільному віці гра є провідною діяльністю, у процесі якої відбуваються важливі зміни у психіці дошкільника, що готують його перехід до нового, вищого щабля розвитку; створюються умови для соціалізації дитини, становлення й саморозвитку її особистості»; у цей період у контексті гри виникають та диференціюються нові види діяльності, зокрема трудова, естетична, навчальна [45; 68; 69].

Висновки до Розділу 1

У цьому розділі були розглянуті теоретичні основи сенсорного розвитку дітей раннього віку та його зв'язок з використанням розвивальної дошки «Бізіборд». Зроблені висновки, засновані на аналізі використаної

літератури, джерел та дослідженнях у цій області, можуть бути сформульовані наступним чином:

1. Сенсорний розвиток дітей раннього дошкільного віку є важливим етапом їх загального розвитку. Цей період характеризується інтенсивним розвитком сенсорних систем, таких як зір, слух, дотик, нюх та смак.

2. Сенсорний розвиток є основою для подальшого розвитку когнітивних, моторних, мовленнєвих та соціальних навичок дитини. Він впливає на її сприйняття світу, здатність взаємодіяти з навколишнім середовищем та розуміти інформацію, отриману через різні чуттєві канали.

3. Розвивальна дошка «Бізіборд» є спеціально розробленою інтерактивною іграшкою, яка сприяє сенсорному розвитку дітей раннього віку. Вона має різноманітні компоненти і функції, що дозволяють дитині сприймати різні текстури, форми, кольори та звуки.

4. Використання розвивальної дошки «Бізіборд» може сприяти розвитку рухової координації, сприйняття простору, розвитку мовлення, творчих навичок, пізнавальних процесів та соціальної взаємодії дитини.

5. Дослідження сенсорного розвитку дітей раннього дошкільного віку за допомогою розвивальної дошки «Бізіборд» може бути корисним для подальшого розуміння процесу сенсорного розвитку та вдосконалення методів його подальшої стимуляції.

Отже, висновки, зроблені в розділі 1, підкреслюють важливість сенсорного розвитку дітей раннього віку та показують потенціал розвивальної дошки «Бізіборд» як засобу для його підтримки та стимуляції.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІТИКО – МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ЕМПІРИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ СЕНСОРНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ РАНЬОГО ВІКУ ЗАСОБОМ РОЗВИВАЛЬНОЇ ДОШКИ «БІЗІБОРД»

2.1 Розробка комплексу занять з використанням розвивальної дошки «Бізіборд» для дітей раннього віку

Бізіборд - чудове пристосування для дітей, яке приносить незрівнянну користь. За допомогою цієї дошки малюки розвивають дрібну моторику і координацію рухів, тренують пам'ять, мислення і посидючість. Головне правило - правильно підібрати бізіборд в залежності від віку.

Бізіборд відноситься до розвиваючих іграшок. Ідею для його створення запропонувала педагог з Італії Марія Монтесорі. Її методика пропонує навчати дітей через знайомство з суттю речей.

Бізіборди можуть бути абсолютно різними, головне щоб вони були безпечними для дітей. Можна зробити не тільки квадратний або прямокутний бізіборд, але і цілий, двосторонній, багатогранний, в формі машини або корабля.

Методика раннього розвитку, що використовує розвивальну дошку "Бізіборд", є інноваційною та унікальною. Її основна мета - формування самостійних особистостей, здатних висловлювати свої думки, приймати рішення, бути незалежними та цілеспрямованими. Для досягнення цього педагоги керуються основними принципами, що ґрунтуються на самостійному виконанні завдань дітьми.

Враховуючи ці принципи у роботі з дітьми та їхніми батьками, створюємо спеціальне навколишнє середовище із своєрідним оточенням, яке є яскравим, вільним та стимулюючим.

Для цього пропонуємо до уваги конспект із підбіркою ігор, які утворюють різноманітну ігрову діяльність з використанням даної методики для розвитку дітей раннього дошкільного віку (Додатки).

Тема: *«Що я Вмію покажу»*.

Мета: Розвивати пізнавальні інтереси, творчі здібності дітей, розвивати естетичне почуття, формувати навички вільного і самостійного користування предметами; збагачувати сенсорний досвід; виховувати почуття прекрасного.

Матеріали: сенсорні матеріали, додаткові матеріали: шнурки за кількістю дітей, гудзики.

Хід заняття:

Звучить тиха спокійна музика. Діти заходять один за одним.

Привітання дітей:

Здрастуй, сонце!

Здрастуй, небо!

Здрастуй, земля!

Здрастуй, наша планета Земля!

Здрастуй, наша велика родина!

Діти, давайте закриємо очі і послухаємо тишу. (Звучить тиха музика).

Бесіда про те, що ми чули. Педагог показує коробочку зі шнурками.

Вправа «Візерунок з шнурків» Діти сідають в коло. Звучить тиха музика. Педагог перший викладає зі свого шнурка в центрі фігурку. Дітям пропонується по колу доповнити фігуру, підкладаючи свої шнурки. Розглядаємо, а що ж у нас вийшло?

Потім педагог пропонує кожному зі свого шнурка викласти фігурку і доповнити її іншим матеріалом (гудзиками). Після закінчення роботи діти милуються картиною.

Діти закривають очі (звучить музика). Педагог пошепки вимовляє імена дітей, той, хто почув своє ім'я, збирає матеріал і виходять з кола для самостійної творчої роботи. Педагог пропонує дитині познайомитися з іграми, які лежать на столі. Вони підходять разом до нього, правильно сідають за стіл.

Використання ігор:

- «Сортування круп за кольором»;
- «Сортування бакалії за розміром»;

- «Нанизування кольорової намистин»;
- «Знайди домівку» (сортування предметів у отвори за кольором).

Кожна дитина ставить в кінці заняття матеріал на своє місце.

Тема: «Наша весела мандрівка».

Мета: закріплення знань про основні кольори, порівнювати й групувати предмети за кольором, властивості води (льється, капає); формування у дітей позитивного світосприйняття і емоційного світовідчуття; розвиток пізнавальної й рухової активності, уважності, м'язової координації, набуття впевненості у своїх силах сприяти формуванню позитивних емоцій, доброзичливих взаємин.

Хід заняття:

Привітання:

Добрий ранок пухнастим хмаринкам!

Добрий ранок іскристим сніжинкам!

Добрий ранок небо блакитне!

Добрий ранок сонце привітне!

Вас в садочку вітаємо!

Доброго ранку щиро бажаємо!

Свої поцілунки ми Вам посилаємо!

Сюрпризний момент. Вихователь звертає увагу малят на метелика який завітав до групи. Метелик приніс листа з лісу від звірят в якому написано що звірята дуже сумують тому що малята вже давно не приходили до них.

В: Діти ви любите подорожувати?

Діти: Так.

В: А на чому ми можемо поїхати в мандрівку? (перераховують види транспорту, зупиняємось на виборі подорожувати автобусом).

В: Малята погляньте всі колеса на автобусі зламані, давайте полагодимо та швидше відправимось в мандрівку.

Гра «Полагодь автобус» (накручування кольорових кришечок за кольором автобуса).

В: Молодці малята тепер ми можемо відправлятись в мандрівку. *(Діти сідають в автобус і у супроводі пісні «Колеса у автобуса крутяться» імітуючи рухи їдуть до лісу).*

В: Погляньте малята ми потрапили до чарівного лісу!

на галявині краса,

тільки що за чудеса?

хто це в гості завітав?

Зайчик до нас прискакав!

Зайчик: Доброго дня малята, як я радий вас бачити, бо я вас так чекав, мені моя матуся подарувала ігри а я не знаю як в них гратись допоможіть мені.

Диференційовано діти виконують завдання сортування + (плюс) визначають колір.

1.Гра «Геометричні фігури».

2.Гра «Кольорові олівці».

3.Гра «Кольорові каштани».

Зайчик дякує, малята вирушають далі.

В: Малята, а давайте ми з вами пострибаємо як зайчата! *(Діти починають стрибати вихователь звертає увагу дітей на засмучене білченя).*

В: Білченятко, чому ти плачеш?

Білченя: Я гралася та все перемішала шишки, жолуді, горіхи, як побачить це все мама дуже сваритиме, а я не знаю як все посортувати. *(Сортування + (плюс) величина + (плюс) ознаки предметів).* Білченя дякує; малята мандрують далі.

В: Ой малята, послухайте десь недалеко шумить водичка! *(Діти слухають шум води).*

Зустрічаємо ведмедика, який вирішив допомогти мамі та вирішив наловити рибки до обіду але не встигає *(Ігри з водою, ловіння сачками, вудочками, різним приладдям).*

Ведмедик: Як добре малята що ви мені допомогли в мене залишилось ще трішки часу я можу з вами помалювати. *(Малювання манкою, викладання крупною зображення).*

В: Ведмедику вже час тобі поспішати додому нести рибку, а ми з малятами рушимо далі. А давайте з вами перетворимось в метеликів та політаємо! Рухлива гра «Метелики та квіточки».

В: Діти в нашому чарівному лісі ми зустріли тварин, а пташок не зустрічали, давайте пошукаємо їх, давайте походимо як пташечки!

Хвилинка здоров'я: корегуючи ходьба:

- качечка;
- горобчики;
- сороки.

(Помічаємо пташок які сварять що не можуть поділити зернят).

Гра «Сортування зернят» *(Розділення за ознаками, пересипання).*

В: Ну ось і все малята ми провідали наших друзів та допомогли їм, а нам вже час повертатись до групи, до дитячого садочку, тож сідаємо до нашого автобуса та вирушаємо. Молодці. Дякую!

Також пропоную підсумкове заняття з використанням ігор розвивальної дошки «Бізіборд» на тему: «Поспішаємо на допомогу Маші»
(ппрограммний зміст:

- формувати вміння порівнювати й групувати предмети за кольором;
- закріпити знання про величину: великий, маленький;
- розвивати тактильні відчуття та прояву творчих здібностей, спостережливість, пізнавальну й рухову активність;
- формувати у дітей позитивне світосприйняття і емоційне світовідчуття, викликати у дітей зацікавлення до заняття, розвивати мову, увагу, пам'ять;
- сприяти формуванню позитивних емоцій, доброзичливих взаємин.

Нами розроблено цікаву підбірку ігор, які можна використовувати на заняттях у закладі дошкільної освіти з дітьми раннього дошкільного віку за допомогою дошки «Бізіборд», де розписали окремо кожну гру в детях (Додаток А).

2.2 Рекомендації для батьків як зробити «Бізіборд» своїми руками

Розвивальна дошка «Бізіборд» - це інноваційна іграшка, спеціально розроблена для стимулювання розвитку різних аспектів у дітей. Вона має багато функцій, які допомагають удосконалювати різні навички та навички. Ось детальний опис функцій, що присутні на дошці «Бізіборд»:

1) Розвиток емоційного і соціального інтелекту. «Бізіборд» може включати елементи, які допомагають дитині вивчати емоції та соціальні навички. Наприклад, картинки з різними обличчями можуть допомагати дитині розпізнавати та виражати свої емоції. Вона може також грати рольові ігри, спілкуватися з іграшковими персонажами та вчиться співпрацювати з іншими [53; 61; 68].

2) Розвиток уяви та творчості. «Бізіборд» стимулює уяву та творчість дитини. Вона може використовувати дошку для створення ігрових сцен, розповіді історій або вираження своїх ідей. Це розвиває креативність, мовлення та навички сприйняття світу навколо. Це сприяє розвитку творчих навичок, вміння мислити нестандартно, розробляти власні ідеї та виражати свої почуття через мистецтво [53; 61; 68].

3) Розвиток сенсорної інтеграції. «Бізіборд» включає різні сенсорні матеріали та текстури, такі як м'яке плюшеве покриття, гладкі поверхні, різні текстильні матеріали і багато іншого. Це допомагає дитині вивчати різні текстури, розрізняти їх за дотиком та розвивати сенсорну інтеграцію [53; 61; 68].

4) Вивчення природних об'єктів і тварин. Деякі моделі «Бізіборда» можуть мати зображення природних об'єктів, рослин або тварин. Це сприяє вивченню природного світу, розпізнаванню різних видів тварин та розширює знання дитини про навколишнє середовище.

5) Розвиток мовлення. «Бізіборд» може включати мовні елементи, такі як назви об'єктів, літери або слова, які дитина може використовувати для розширення свого словникового запасу і розвитку мовлення. Вона може повторювати слова, називати предмети та створювати прості речення, що сприяє розвитку комунікативних навичок [53; 61].

6) Розвиток уваги та концентрації. Через різноманітні завдання та елементи, «Бізіборд» допомагає дитині розвивати увагу, концентрацію та тривалість уваги. Вона навчається фокусуватися на завданні, виконувати послідовності дій та розвивати вміння довго займатися однією справою.

7) Соціальна гра та спілкування. Дошка «Бізіборд» може бути використана для соціальної гри та спілкування. Дитина може грати разом з іншими дітьми або дорослими, обмінюватися ідеями, виконувати спільні завдання та навчатися співпрацювати. Це сприяє розвитку соціальних навичок, взаємодії та спілкування.

8) Розвиток числових навичок. Деякі моделі «Бізіборда» мають числові елементи, такі як лічильні нитки, цифри або математичні символи. Це допомагає дитині навчатися числам, лічбі, виконувати прості математичні операції, такі як додавання та віднімання. Розвиток числових навичок сприяє когнітивному розвитку та підготовці до математичного навчання.

9) Розвиток просторових навичок. «Бізіборд» може містити елементи, що сприяють розвитку просторової уяви та навичок. Наприклад, графічні елементи, які дозволяють створювати малюнки або шаблони, пазли, що потребують правильного розташування частин. Це сприяє розвитку геометричних навичок та сприйняття простору [53; 68].

10) Формування розуміння причинно-наслідкових зв'язків. Деякі моделі «Бізіборда» можуть містити механічні елементи, якими дитина може

маніпулювати та спричиняти різні наслідки. Наприклад, рухливі частини, кнопки, що вмикають світло або звукові ефекти. Це допомагає дитині зрозуміти причинно-наслідкові зв'язки у різних ситуаціях, та навчитися встановлювати їхню причину та наслідок їх дій.

11) Стимуляція розвитку екологічної свідомості. «Бізіборд» може мати елементи, що спонукають дитину дізнаватися про навколишнє середовище та екологію. Наприклад, зображення рослин, тварин або відходів, що потребують правильного сортування. Це допомагає виховувати у дитини екологічну свідомість та збереження навколишнього середовища [53; 68].

12) Розвиток моторики та координації рухів. «Бізіборд» має різноманітні елементи, які стимулюють розвиток моторики та координації рухів. Наприклад, кнопки, розміщені на різних місцях дошки, запобігають руху рук по одному шаблону. Дитина може вчитися керувати рухами, натискати кнопки, розташовувати елементи на дошці та розвивати моторні навички.

13) Розвиток логічного мислення. «Бізіборд» може містити головоломки, завдання зі співставлення, логічні послідовності або інші елементи, які стимулюють розвиток логічного мислення. Дитина навчається розуміти взаємозв'язки, аналізувати інформацію, розв'язувати проблеми та розвивається у сфері абстрактного мислення [53; 61].

14) Вивчення форм, кольорів та розмірів. «Бізіборд» може мати форми, колірні плями та різні розміри елементів, що допомагають дитині вивчати та розпізнавати їх. Вона навчається розрізняти геометричні форми, розуміти відмінності в кольорах та величинах об'єктів. Це сприяє розвитку сприйняття форм, кольорів та розмірів у світі навколо.

15) Розвиток навичок самообслуговування. Деякі моделі «Бізіборда» мають елементи, що спонукають дитину розвивати навички самообслуговування. Наприклад, кнопки або замочки, які потрібно відкрити або застебнути. Це сприяє розвитку моторних навичок, координації рухів та незалежності у виконанні різних дій [53; 61].

Це лише кілька прикладів функцій, які можуть бути присутніми на дошці «Бізіборд». Комбінація цих функцій створює різноманітність та стимулює розвиток різних навичок та навичок у дитини. Важливо враховувати вік та індивідуальні потреби дитини, щоб підібрати відповідну модель «Бізіборда».

«Бізіборд» - це не просто іграшка, а потужний інструмент для розвитку дитини. Вона сприяє гармонійному розвитку різних аспектів, таких як: моторика, когнітивні навички, мовлення, соціальна взаємодія. Завдяки своїм багатогранним функціям, «Бізіборд» надає дітям можливість вчитися, досліджувати та розвиватися весело і творчо [61; 68].

Ці функції дошки «Бізіборда» сприяють комплексному вдосконаленню різних аспектів дитячого розвитку. Вона надає можливість дитині вчитися, досліджувати та розвиватися через ігровий процес. Залежно від віку та індивідуальних потреб дитини, можна вибрати підходящу модель «Бізіборда» для максимального розвитку її потенціалу [53; 61].

Її функції сприяють не тільки навчанню, але й розвитку фізичних, когнітивних, соціальних та емоційних навичок у дітей. Вона є важливим інструментом для вдосконалення навичок та сприяє всебічному розвитку дитини.

Багатьом батькам відома ситуація, коли дитина не цікавиться безліччю нових іграшок, але виявляє зацікавленість мобільними телефонами, планшетами та пультами від телевізорів. Тому часто вони вирішують створити бізіборд своїми руками. Такий пристрій забезпечить дитину захопливою розвиваючою грою, яка займе її протягом тривалого часу. Досвід показує, що діти неодноразово повертаються до цієї цікавої дошки, оскільки вона сприяє розвитку різноманітних навичок та поліпшенню моторики [57; 58; 59; 60].

При освоєнні такої дошки дитина зможе самостійно відкривати та закривати кришки на пляшках, користуватися замками, а також почне вивчати поняття часу і цифр без допомоги дорослих. Якщо ви вирішили

виготовити бізіборд своїми руками, це може зацікавити не лише наймолодших членів сім'ї, але й старших сестер і братів. Вони можуть допомогати вам разом при його виготовленні [57; 59].

Інструкція для безпечного вибору дошки «Бізіборд».

При виборі «Бізіборду» слід забезпечити його абсолютну безпеку. Для того щоб впевнитися, що він не завдасть дитині жодної шкоди, слід звертати увагу на наступні моменти під час покупки:

- кріплення деталей повинно бути таким, щоб дитина не мала можливості самостійно їх зняти;
- основний матеріал для малюків до року - повинен бути м'яким, та складатися із тканинних дошок, для дітей постарше - дерев'яним, гладким, та без гострих кутів;
- завдання на дошці «Бізіборд» повинні підходити по віку, на ній не повинно бути предметів, об які можна поранитися, та тонких ниток [57;58;60].

Всі елементи мають бути виготовлені з міцних матеріалів і покриті якісною фарбою. Уникайте придбання «Бізібордів» на пластиковій основі, пропонованих деякими виробниками за більш доступною ціною, оскільки пластик може лопнути та тріснути від невеликого навантаження.

Саме вигідне рішення - це зробити розвиваючу дошку «Бізіборд» самостійно.

Створення розвиваючої дошки своїми руками - це вигідне та творче рішення. Ви не тільки зможете заощадити кошти, але й врахувати індивідуальні потреби та інтереси вашої дитини. Зробивши її самостійно, ви зможете придумати унікальні завдання та використати безпечні матеріали, що відповідають віку та розвитку вашого малюка.

«Бізіборд» можна виготовити вдома своїми руками. Під час створення важливо дотримуватися правил безпеки, зосереджуючись на підготовці стенду перед розташуванням на ньому ігрових елементів. Всі поверхні основи (передня, задня і бічні) потребують ретельного шліфування.

Саморізи, які використовуються для кріплення, мають бути добре зафіксованими і не видимими зі зворотного боку дошки [57; 58; 59].

Покрокова технологія виготовлення розвиваючої дошки своїми руками: «Бізіборд» для хлопчиків і для дівчаток має схожість в матеріалах, та відмінності в деталях.

Дошки «Бізіборду» можна обирати враховуючи стать кожної окремої дитини. За своїм принципом вони не відрізняються, тож розвиваючі елементи можуть бути абсолютно однаковими, та підходити для різних статей. Різниця полягає лише в їхньому оформленні [57; 58; 59].

«Бізіборд» для хлопчика можна створити у формі автомобіля, або корабля. Підійдуть всі деталі у вигляді будівельних інструментів, шестерень, а також на яких є зображення улюблених мультиплікаційних героїв. Дівчаткам сподобається, якщо дошка буде розфарбована різними яскравими кольорьома та відтінками.

У віці від року до двох «Бізіборд» вже можна наповнити предметами з твердих матеріалів. Постійно стежимо за безпекою дитини. На дошці не повинно бути гострих і погано закріплених дрібних деталей. Сама дошка повинна бути гладкою із закругленими кутами [58; 59; 60].

Дітям котрим виповнився один рік дуже цікаво як працюють двері і замки. Додайте на дошку маленькі дверцята і віконця, закрийте їх на замок і клямку. До дверцят на замку повісьте ключ на ланцюжку. Малюк буде вчитися відкривати і закривати замки, висувати клямку. За дверима і віконцем можна заховати зображення тварин [57; 58; 59].

Надовго захоплять півторарічного малюка різні шнуровкі. Вони відмінно розвивають дрібну моторику.

Рахунки, циферблат, диск від стаціонарного телефону, вимикачі, розетки з вилкою на дроті - допоможуть зайняти і навчити дитину із 1-2 років.

Дітям від 2-3 років стає більше цікавий розмір борда. Якщо вам дозволяє приміщення, то ви можете зробити дошку на всю стіну, і радості

дитини не буде меж. Прикріпіть на дошку букви та цифри, нехай вивчає рахунок і вчиться складати слова [57; 58].

Цікавими будуть гудзики і шматочки тканини, які навчать застібати і розстібати одяг [57; 58; 59].

Рис. 2.1 Підготовчі роботи

Для виготовлення «Бізіборда» потрібно мати дошку, ущільнювач, кріплення, клей, наповнювач для бізіборда, а також використовувати свою власну фантазію.

Рис. 2.2 Рекомендації

При створенні бізіборду власноруч, важливо обдумати, які компоненти найкраще використовувати. Експерти рекомендують підготувати основну дошку, яка стане основою виробу, із товщиною від 1см і більше. Також важливо мати ущільнювач, товщина якого відповідає параметрам основної дошки [57; 58; 60].

В якості кріпильних елементів можна використовувати або цвяхи, або саморізи. Для їх закріплення необхідні молоток, викрутка і ножиці.

Використання шуруповерта дозволить вам провести роботи в найкоротший термін. Обов'язково маєте підготувати плоскогубці, які зазвичай є в арсеналі будь-якого домашнього майстра.

Виготовлення бізіборда своїми руками буде досить простим за допомогою будівельного або гарячого клею. Вибір наповнювача дошки буде залежати від бюджету та ваших побажань, які впливатимуть на майбутні навички малюка [58; 59; 60].

Для зміцнення структури поверхні можна використати старий телефонний апарат із дисковим набірником. Діти із великим задоволенням будуть грати, обертаючи набірний диск телефону.

Забезпечте наявність дверних дзвінків, вимикачів і регуляторів напруги на дошці. Крім того, корисно включити до «Бізіборда» блок з цифрами, схожий на лічильник. Малюк буде зацікавлений вивченням часу, якщо ви додасте до «Бізіборда» годинник зі стрілками. Це сприятиме розвитку

інтересу до цього нового предмету. Забезпечте наявність справного калькулятора в конструкції, щоб цифри відкладалися в пам'яті [57; 58; 60].

Рис. 2.3 Складові дошки

Зміцніть дзеркало та використовуйте старий мобільний телефон у виготовленні дошки «Бізіборд» своїми руками. Під час процесу часто використовуються замки з ключами, тому рекомендується закріпити ключі на мотузочці, щоб уникнути їх втрати в перший же день.

Для виготовлення дошки «Бізіборд» своїми руками вам знадобляться: клямка, шийки пляшок з кришками, гачки, поворотний замок і стара комп'ютерна мишка. Експерти рекомендують доповнити дошку блоком із яскравими кнопками, геометричними фігурами та гумками. Якщо у вас є кулер із вентилятором від старого комп'ютера, він також буде цікавим для дитини. Також можна виготовити маленькі дверцята і віконце, що розширить можливості гри малюка [57; 58; 59].

Виготовлючи дошку «Бізіборд» своїми руками для дітей, ви можете додати до неї різноманітні цікаві деталі, такі як: спалахуюча лампочка, яка активується при натисканні кнопк; або застібки пояса.

Якщо є можливість, ви можете прикріпити до дошки тканину з гудзиками і прорізами, які можна використовувати для застібання і розстібання.

Крім того, додавання вилок, розеток та проводів також може бути цікавим для дітей. Щоб уникнути проблем у майбутньому із реальними електричними предметами, можна забезпечити дошку зазначеними компонентами, після вивчення яких діти будуть більше розбиратися в принципі роботи електроприладів та розуміти, як правильно безпечно з ними поводитися у майбутньому [57; 58; 60].

В кожному будинку напевно є деталі, які також можна використовувати для цікавих занять з дітьми. Підготуйте різноманітні шестерні, шнурівки, крани і ланцюги для дверей, щоб розширити можливості розвиваючої дошки «Бізіборд».

Перш ніж власноруч створювати «Бізіборд», варто перевірити гараж, балкон чи інші місця в будинку, де можуть бути зібрані та збережені старі речі – вони можуть бути використанні, та дуже сильно допомогти при його створенні [58; 59; 60].

Рис. 2.4 Технологія виготовлення

Підготовлена дошка повинна мати достатню товщину, щоб при кріпленні елементів саморізами і цвяхами не відбулося відділення кріплення дошки на зворотній стороні. Краї слід обклеїти ущільнювачем, а якщо ви використовуєте придбану заготовку, то попросіть при придбанні закрити її краї фірмовими планками. Якщо обробка не проведена, краї слід ретельно

відшліфувати та покрити лаком, це дозволить уникнути появи заноз [58;59;60].

Рис. 2.5 Особливості проведення збирання дошки

Перед тим як остаточно закріплювати всі деталі на дошці, рекомендується їх розташувати так, щоб краще зрозуміти, як найкраще організувати простір. Важливо старатися розміщувати елементи в найбільш цікавому порядку.

Наприклад, можна використати вікна і дверцята як частину будиночка, а годинник розмістити на даху, особливо якщо його механізм невеликий. Кришки пляшок можуть виглядати як колеса паровоза, який можна зробити із вимикачів. [58; 59; 60].

Перш ніж створити бізборд для дитини своїми руками, важливо оцінити свої художні здібності, оскільки у разі їх наявності можна розмалювати фон за допомогою акрилових фарб [58; 59].

Якщо ви не володієте певними навичками в малюванні, ви можете використати акрилові фарби, щоб накреслити контур за допомогою лінійки.

Також ви можете вирізати картинки та візерунки з журналів і наклеїти їх на поверхню за допомогою клею ПВА. Це чудовий спосіб прикрасити та зробити більш різноманітною розвиваючу дошку.

Рис. 2.6. Секрети виготовлення дошки

Виробляючи бізіборд своїми руками для дівчаток, ви можете використати дзеркала та прикріпити їх якомога більше. Замість машинок можна використовувати ляльки або прилади кухонного вжитку. Після того, як предмети обрані, їх важливо надійно їх зафіксувати. Чим більше складових буде кріпитися за допомогою металевих кріплень, тим краще. Крім того, деякі елементи для надійності можна також приклеїти за допомогою клею [57;58;59].

Для батьків та педагогів ми розбили картотеку ігор своїми руками, які можна із легкістю використовувати за допомогою розвивальної дошки «Бізіборд» (Додаток Б).

Також важливо, щоб елементи, які можна зняти, були надійно закріплені, з огляду на безпеку. Це може включати вилку, яка вставляється в розетку, замок-ланцюжок та ключі. За дверцятами рекомендується розмістити щось цікаве, щоб дитина мала інтерес використовувати конструкцію. Наприклад, це може бути конверт із подарунком, або зображення улюбленого героя [58; 60].

Висновки до Розділу 2

У розділі 2 було розблено комплекс занять з використанням розвивальної дошки «Бізіборд» для дітей раннього віку.

Починати заняття з цією дошкою рекомендується, коли дитина вже вміє впевнено сидіти. Обираючи конкретну модель, слід враховувати вікові особливості та індивідуальні потреби кожної дитини, щоб забезпечити цікавий та ефективний процес навчання та розвитку.

Для зовсім маленьких краще вибирати моделі з великими предметами.

Наприклад, якісь драбинки, втулки, шнурівки, кубики, музичні інструменти.

Тобто все те, з чим вона повинна познайомитись на перших етапах свого індивідуального розвитку.

При дорослішанні дитини зазвичай розвиваються її власні інтереси. Якщо вона вже захоплена певними іграми або галузями, можна обрати «Бізіборд», який відповідає її конкретним інтересам. У випадку, якщо інтерес ще не визначений, рекомендується розглянути варіант з «Бізібордом» асорті, де представлені різноманітні предмети з різних галузей та напрямків. Такий підхід дозволяє задовольнити цікавість дитини та сприяти розвитку широкого спектру навичок.

Було розглянуто методику використання «Бізіборду», яка передбачає поступові етапи введення дитини у процес вивчення. По-перше, дорослий демонструє раціональний спосіб взаємодії з розвивальною дошкою, надаючи зразок дій. Наступною крок – пропозиція дитині виконати ці дії самостійно. На останньому етапі дитина самостійно маніпулює предметами, виходячи із власної ініціативи та бажань. Цей підхід сприяє активній участі дитини у процесі навчання та розвитку.

Створити власний «Бізіборд» своїми руками - це легко, і ви можете наповнити його предметами, які дійсно зацікавлять вашого малюка. Ідеї для

оформлення саморобних «Бізібордів» різноманітні, вони залежать від інтересів та захоплень вашої дитини.

Слід пам'ятати, що основне завдання кожного «Бізіборда» – забезпечити безпечний ігровий процес. Тому всі предмети повинні бути твердо закріплені, але при цьому мати деяку свободу руху. Це необхідно для того, щоб дитина могла повноцінно відчувати розміщені об'єкти. Особливо важливо, щоб всі використані предмети були без іржі та не мали гострих країв.

Спільно з алгоритмом дій формується і навичка акуратності, що є дуже важливим аспектом розвитку. Таким чином, від самого народження дитині передається певна відповідальність за її власні рішення. Дитяча фантазія надає можливість створювати саме те, що вона найбільше хотіла бачити на розвивальній дошці.

Отже, якщо ви вирішили створити «Бізіборд» власними руками, вам слід перш за все прорахувати усі аспекти безпеки при його використанні. Тому що достатньо лише кількох секунд для того, щоб малюк щось проковтнув або навіть пошкодив себе. Для запобігання цього дошку необхідно надійно закріпити, щоб вона не впала і не призвела до травм дитини. Також важливо ретельно обробити поверхню, щоб уникнути наявності гострих кутів або зазубрин. Всі грані і кути повинні бути закруглені або обладнані спеціальними заглушками.

Зважаючи на зазначене вище, можна стверджувати, що розвиваюча дошка "Бізіборд" дійсно може стати ефективним інструментом для розвитку різних навичок у дітей раннього дошкільного віку.

ВИСНОВКИ

Дошка «Бізіборд» – це розвиваюча конструкція з різноманітними предметами, призначена для зацікавлення малюка. Ідея створення "Бізіборд" належить Марії Монтесорі. Незважаючи на те, що з часу створення першого "Бізіборду" пройшло понад 100 років, у сучасних батьків ці унікальні іграшки, як і раніше мають величезний успіх. Бізіборди, бізікуби, різні варіанти "Бізібордів" з тканини в усіляких удосконалених виглядах – це простий, доступний, захоплюючий і дуже ефективний спосіб безпечного та корисного проведення часу для дитини. Саме й тому була обрана тема про дослідження сенсорного розвитку дітей раннього віку засобом розвивальної дошки «Бізіборд».

Під час гри дитина розвиває дрібну моторику, вчиться логічно мислити і виконувати послідовні дії. Деякі завдання вимагають виконання кількох операцій поспіль, що сприяє розвитку мислення та уваги. Гра сприяє формуванню самостійності та пізнавальної активності у дитини. Навіть у непосидючих дітей може розвиватися впевненість та бажання довести розпочате до кінця та досягти успіху.

Розробка та оформлення «Бізіборда» включає в себе складний процес, що вимагає вміння: прогнозувати результат, планувати, реалізовувати задумане, пояснювати і розкривати зміст створеного матеріалу. Ці форми роботи сприяють розвитку логічного мислення дітей, дрібної моторики та сприяють розкриттю їх творчого потенціалу.

Аналіз наукової літератури показав, що проблемі дослідження сенсорного розвитку дітей раннього віку засобом розвивальної дошки «Бізіборд» приділялася увага багатьма зарубіжними та вітчизняними вченими: М. Монтесорі, Л. Божович, Є. Ігнат'єв, В. Мухіна, З. Богуславська, В. Інжестойкова, Т. Комарова, Є. Корзакова, Н. Сакуліна, О. Усова, Є. Фльоріна, О. Комар, О. Дейнека, І. Михайлюк, О. Ковальова, О.

Соколенко, Н. Борисенко, О. Козак, І. Жук, І. Костюк, Є. Кузьменко, М. Лисенко, А. Швидка та інші.

При дослідженні розвивальної дошки «Бізіборд» головною метою було розкриття основних особливостей розвивальної дошки «Бізіборд» у роботі з дітьми раннього віку.

В ході магістерської кваліфікаційної роботи розкрили наступні завдання:

- розглянули основні теоретичні положення щодо розвитку дітей раннього віку у зарубіжній і вітчизняній науковій літературі;

- охарактеризували специфіку використання розвивальної дошки «Бізіборд».

- розробили комплекс занять з використанням розвивальної дошки «Бізіборд» для дітей раннього віку;

- надали рекомендації для батьків як зробити власними руками «Бізіборд».

Розвивальна дошка «Бізіборд» надала можливість підвищити пізнавальну активність дошкільнят на більш високий рівень розвитку, діти стали активно взаємодіяти з однолітками і дорослими, виявляти цікавість до участі у спільній безпечній діяльності.

Дана форма роботи створила умови для підтримки дитячої фантазії, ініціативи, творчості, а також пошуку потрібної інформації (її узагальнення, систематизація, самостійне пояснення). Діти розвивають власні навички, приймають рішення та використовують отримані знання та вміння у повсякденному житті.

Комплексне заняття з використанням «Бізібордів» сприяє розвитку самостійності та безпечності у дітей. Використання «Бізіборда» має багато переваг, таких як: навчання концентрації та терпіння; тренування логічного мислення; сприяння фізичному розвитку; та розвиток дрібної моторики. Крім того, це дозволяє дітям: ознайомлюватися з кольорами та формами; розвиває їх творчу уяву; розширює кругозір; і надає відчуття впевненості.

Використання «Бізіборда» також сприяє формуванню бажання вчитися та розвиває навички аналізу, впорядкування, класифікації та узагальнення дій.

Отже «Бізіборд» – це розвиваюча дошка, педагогічний ігровий засіб, призначений для розвитку дрібної моторики та інтелектуальних здібностей дітей. Він має дерев'яну або тканинну основу, до якої прикріплені різноманітні предмети. Взаємодіючи з цими елементами, дитина поступово вивчає їхнє призначення та функціонал. Комплектація «Бізіборда» не має жорстко визначеного стандартного набору, і може змінюватися в залежності від віку дитини та вподобань батьків чи вихователів. Типові елементи включають шнурівки, засувки, шпінгалети, блискавки, дзвіночки, ліхтарики, ланцюжки, гайки та інші захоплюючі та корисні деталі для розвитку навичок та уяви малюка.

Можна виділити безліч категорій, в які входить весь різноманітний спектр елементів «Бізіборда» для дітей: елементи швейної фурнітури; різноманітні пристрої для застібання (кнопки, клямки, прищіпки); матеріали для рахування; елементи для малювання; деталі для конструювання з ланцюгами; найпростіші побутові пристрої; вимірювальні інструменти. Саморобні тренажери цього типу, безумовно, можна спробувати виготовити вдома самостійно, і це не є особливо складною задачею для виконання.

Основними перевагами розвивальної дошки «Бізіборд» будуть: гарантована безпека для дитини; екологічність всіх матеріалів та фарб; використання спеціального нешкідливого клею; грамотне колірне оформлення; та ретельно відібраний набір елементів без перевантаження зайвими і непотрібними деталями.

Таким чином, проведена магістерська кваліфікаційна робота підтвердила ефективність технології використання розвивальної інтерактивної дошки «Бізіборд» для сенсорного розвитку дітей раннього дошкільного віку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Харченко О.В., Ковальчук Н.В. Розвиток дітей раннього віку в умовах дошкільного навчального закладу: навчальний посібник. Київ: Видавничий дім "Слово", 2015.
2. Ляшенко О. М., Казакова О. О. Розвиток дитини раннього віку: теорія і практика: навчальний посібник. Київ: Айлант, 2015.
3. Майборода, Л.І. Особливості розвитку сенсорної інтеграції у дітей дошкільного віку. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2015. №1(45). С 261-266.
4. Наконечна, О.В. Використання розвивальної дошки "Бізіборд" для стимулювання сенсорного розвитку дітей дошкільного віку. *Науковий вісник Чернівецького університету*. 2018. №870, С.121-126.
5. Харченко І.С. Розвиток сенсорної інтеграції у дітей раннього віку в умовах сучасного дошкільного навчального закладу. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 16. Творча особистість вчителя, студента та науковця*. 2019. №28. С. 121-126.
6. Мельник О.А. Використання розвивальної дошки "Бізіборд" в процесі формування мовленнєвого розвитку дітей. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школі*. 2019. №58. С. 76-83.
7. Сидоренко І.В., Соколенко О.В. Застосування інтерактивної дошки "Бізіборд" у дошкільному навчальному закладі. *Початкова освіта*. 2019. № 5. С. 28-33.
8. Вороніна В.А., Гапоненко О.С., Кравченко Т.А. Розвивальна дошка "Бізіборд" як засіб розвитку когнітивної сфери дітей дошкільного віку. *Шлях освіти*. 2020. № 2 (53). С. 80-84.
9. Скрипник О.М. Використання розвивальної дошки "Бізіборд" у процесі формування математичних уявлень дітей дошкільного віку. *Наукові записки кафедри педагогіки*. 2018. Т.2. С. 202-207.

10. Ковальова О.В., Герасименко В.М. Застосування розвивальної дошки "Бізіборд" у процесі розвитку моторики дітей. *Наукові записки кафедри педагогіки та дидактики*. 2020. Т.37. С. 65-70.

11. Городенська О.І. Ефективність використання розвивальної дошки "Бізіборд" у процесі розвитку дітей раннього віку. *Інноваційні технології в освіті та науці*. 2020. Т.1. С. 34-38.

12. Соколенко О.В., Козар Н.С. Розвивальна дошка "Бізіборд" у процесі підготовки до навчання грамоти. 2020. № 10 (86). С. 384-386.

13. Борисенко Н.А., Кравченко І.С. Застосування розвивальної дошки "Бізіборд" у процесі формування комунікативних вмінь дітей. *Педагогічна освіта: теорія і практика*. 2021. Вип. 41. С. 85-91.

14. Козак О.І., Бойко Л.В., Баран О.І. Використання розвивальної дошки "Бізіборд" у процесі розвитку творчих здібностей дітей. *Вісник Хмельницького національного університету*. Серія: Педагогічні науки. 2019. Вип.5. С. 99-102.

15. Жук І.А., Серета О.А. Розвивальна дошка "Бізіборд" у контексті формування сприятливого середовища для навчання дітей раннього віку. *Наукові записки кафедри педагогіки*. 2021. Т.4. С. 64-70.

16. Любенко Н.В., Пікус В.І., Терещук О.М. Використання розвивальної дошки "Бізіборд" у процесі розвитку візуальної сприйнятливості дітей раннього віку. *Педагогіка вищої та середньої школи*. 2019. № 59. С. 83-89.

17. Гончарова О.А., Борисенко Н.Ю. Розвивальна дошка "Бізіборд" у процесі розвитку пізнавальних можливостей дітей. *Наукові записки кафедри педагогіки та психології*. 2020. Т.1. С. 94-99.

18. Петренко В.І., Бурко Н.В. Сенсорний розвиток дітей раннього віку з використанням розвивальної дошки "Бізіборд". *Наукові записки кафедри педагогіки та дидактики*. 2019. Т. 36. С. 85-90.

19. Дубчак Л.М., Гончаренко О.С. Розвивальна дошка "Бізіборд" як засіб стимулювання пізнавальної активності дитини. *Інноваційні технології в науці та освіті*. 2021. Т.2. С. 44-50.

20. Довгалюк О.М. Розвивальна дошка "Бізіборд" як засіб формування емоційної стійкості дітей дошкільного віку. *Наукові записки Національного університету "Острозька академія"*. Серія: Психологічні науки. 2019. Т.2. С. 30-33.

21. Горішня В.П., Єрмоменко О.В., Кравчук Л.С. Впровадження розвивальної дошки "Бізіборд" у дошкільних навчальних закладах, *Модернізація вищої освіти: досвід, проблеми, перспективи*. 2021. С. 105-108.

22. Палій Н.В. Застосування розвивальної дошки "Бізіборд" у процесі формування мислення дітей дошкільного віку. *Вісник Херсонського державного університету*. Серія: Педагогічні науки. 2019. №50. С. 109-113.

23. Редько Г.О. Педагогічні умови використання розвивальної дошки "Бізіборд" у процесі формування рухових навичок дітей дошкільного віку. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Педагогіка, соціальна робота. 2020. № 2 (55). С. 68-73.

24. Гречаний І.М., Ільїна О.В. Розвивальна дошка "Бізіборд", як засіб стимулювання пізнавальної діяльності дітей дошкільного віку. *Науковий вісник Полісся*. 2020. № 3 (15). С. 92-95.

25. Соколова Т.М., Лупенко О.І. Розвивальна дошка "Бізіборд" у процесі формування сприйняття дітей дошкільного віку. *Науковий вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка*. Серія: Педагогічні науки. 2020. Вип. 2. С. 82-85.

26. Терещенко О.Ю., Єгорова О.В. Розвивальна дошка "Бізіборд" як засіб стимулювання емоційної сфери дітей дошкільного віку. *Актуальні проблеми соціально-гуманітарних наук та історії медицини: збірник наукових праць*. Вип.1. Кривий Ріг, 2020. С. 153-158.

27. Балабай І.Ю., Міщенко О.В. Розвивальна дошка "Бізіборд" як засіб розвитку фізичної культури дітей дошкільного віку. *Науковий вісник*

Миколаївського державного університету імені В.О. Сухомлинського. Серія: Педагогічні науки. 2020. № 18 (1). С. 19-24.

28. Рубан О.Ю. Розвивальна дошка "Бізіборд" у формуванні сприйняття кольорів дітьми дошкільного віку. *Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Серія: Педагогіка та психологія. 2021. № 1019. С. 57-61.*

29. Васильченко Н.В. Розвивальна дошка "Бізіборд" як засіб формування елементів соціалізації дітей дошкільного віку: актуальні питання сучасної науки. *Збірник наукових статей молодих вчених та студентів. Херсон, 2021. Т.3, №3. С. 5-9.*

30. Рябченко О.О. Розвивальна дошка "Бізіборд" як засіб формування емоційно-вольової сфери дітей дошкільного віку. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Педагогіка, психологія, філософія. 2021. №347, Т.1. С. 148-153.*

31. Гринюк О.Є. Застосування розвивальної дошки "Бізіборд" у процесі розвитку уваги та сприймання дітьми дошкільного віку. *Соціально-педагогічні технології розвитку дітей та молоді. 2021. Т.32. С. 51-59.*

32. Петренко Є.Ю., Токаренко О.І. Модернізація засобів ранньої діагностики розвитку дитини за допомогою розвивальної дошки "Бізіборд". *Наукові записки Бердянського університету менеджменту і бізнесу. Серія: Педагогічні науки. 2021. Вип. 1. С. 97-103.*

33. Дейнека О.В. Дидактичні можливості розвивальної дошки "Бізіборд" у формуванні математичних уявлень дітей дошкільного віку. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2021. Т.11, № 1. С. 227-239.*

34. Мельник Т.О. Розвивальна дошка "Бізіборд" як засіб формування елементів письма дітей дошкільного віку. *Проблеми сучасної педагогічної освіти. 2021. № 66. С. 164-170.*

35. Міщук Т.Г. Організація гравізуальних ігор на розвивальній дошці "Бізіборд". *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного*

університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Педагогіка. 2021. № 2 (83). С. 105-110.

36. Курило Г.В. Розвивальна дошка "Бізіборд" як засіб формування практичних навичок дітей дошкільного віку. *Наукові записки Кіровоградського національного технічного університету*. Серія: Педагогіка, психологія, Соціальна робота. 2021. № 46. С. 72-78.

37. Галагуз С.М. Розвивальна дошка "Бізіборд" як засіб формування елементів рахунку дітей дошкільного віку. *Професійна освіта: методологія, теорія та технології*. 2021. № 24. С. 116-123.

38. Кононова А.А. Розвивальна дошка "Бізіборд" як засіб розвитку зорової пам'яті та мислення дітей дошкільного віку. *Інноваційні технології в сучасній освіті, збірник наукових праць*. 2021. №3 (12). С. 95-99.

39. Харченко Г.М. Розвивальна дошка "Бізіборд" як засіб формування елементів арифметичних уявлень дітей дошкільного віку. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2021. Т. 11, № 2. С. 214-224.

40. Хаустова О.О. Розвивальна дошка "Бізіборд" як засіб формування елементів візуального мислення дітей дошкільного віку. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі*. Серія "Технічні науки". 2021. № 5 (98). С. 222-229.

41. Комар О.В. Методика використання розвивальної дошки "Бізіборд" для формування навичок саморегуляції дітей молодшого шкільного віку. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія "Педагогіка. Соціальна робота. 2021. № 2 (54). С. 55-59.

42. Ковальова І.Ю. Використання розвивальної дошки "Бізіборд" як засіб розвитку внутрішньоособистісних якостей дитини дошкільного віку. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2019. № 9 (89). С. 141-153.

43. Савіненко А.І., Гордієнко Т.М. Розвивальна дошка "Бізіборд" у вихованні інтересу до природи. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія: Педагогічні науки. 2020. № 2 (2). С. 87-91.

44. Костюк, І.А., Лисенко М.В. Ефективність використання розвивальної дошки "Бізіборд" у формуванні сенсорних навичок дітей раннього віку. Тези доповіді на Всеукраїнській науково-практичній конференції "Актуальні проблеми педагогіки, психології та соціальної роботи в умовах сучасності", 2021.

45. Курдюмова Л.І., Гриневич Т.А. Досвід використання розвивальної дошки "Бізіборд" у процесі розвитку фізичної підготовленості дітей дошкільного віку. *Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції: "Інноваційні педагогічні технології в навчально-виховному процесі"*. 2021. С. 63-67.

46. Куц В.М. Створення розвивальної дошки "Бізіборд" для розвитку логічного мислення дітей дошкільного віку. *Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції: "Соціальна педагогіка та соціальна робота, інноваційні підходи до розвитку особистості"*. Київ, 2020. С. 112-116.

47. Панченко Ю.А. Застосування розвивальної дошки "Бізіборд" у процесі виховання та розвитку дітей дошкільного віку та інноваційні технології в освіті та науці. *Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції*. Херсон, 2021. С. 204-209.

48. Михайлюк, І.М. Дидактичні можливості засобів розвивальної дошки у дошкільному навчальному закладі. *Проблеми сучасного педагогічного процесу*. 2019. № 58. С. 203-210.

49. Павлова, О.О. Розвивальна дошка "Бізіборд" як засіб підвищення мотивації до навчання у дітей раннього віку. *Наукові записки Кропивницького національного технічного університету. Технічні науки*. 2019. №1 (47). С. 105-109.

50. Соловійова, Н.М., Платоненко, В.С. Використання розвивальної дошки "Бізіборд" у підготовці молодших школярів до вивчення іноземної мови. *Наукові записки Національного університету "Острозька академія"*. Серія: "Педагогічні науки" .2018. № 25. С. 155-158.

51. Шульженко, І.Г. Використання розвивальної дошки "Бізіборд" у вихованні дошкільників. Вісник Черкаського університету. Педагогічні науки. 2020. № 5 (395). С. 31-36.
52. Мельник, І.Р. Використання розвивальної дошки "Бізіборд" у дошкільному навчальному закладі. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2019. № 9 (8). С. 171-178.
53. Швидкий А.І., Швидка І.В., Буренко І.І. Сенсорний розвиток дітей дошкільного віку. Теорія і практика. Київ: Видавничий дім "Самміт-книга", 2018. 240 с.
54. Бізіборд. Що це? Для чого він потрібен? веб-сайт. URL: https://kirovograd.babyservice.ua/staty/navischo_potriben_bizibord.html (дата звернення: 09.03. 2023).
55. Бізіборд (розвиваюча дошка) бізікуб: веб-сайт. URL:<https://inkluzia.com.ua/razvivaushchie-igrushki/bizibordi-bizikubi/> (дата звернення: 10.03. 2023).
56. Бізіборд або як заохочувати дитину дошкільного віку до гри: веб-сайт. URL: <https://vinps.vn.ua/?p=1124> (дата звернення: 13.03. 2023).
57. Бізіборд – критерії вибору: веб-сайт. URL: <https://alala.com.ua/bizibord-kriterii-viboru/> (дата звернення: 14.03. 2023).
58. Бізіборди своїми руками — огляд та інструкція по виготовленню: веб-сайт. URL: <https://zhinka.net.ua/?p=24590> (дата звернення: 15.03. 2023).
59. Як створити бізіборд для дошкільників - Педрада: веб-сайт. URL: <https://oplatforma.com.ua/article/1916-yak-stvoriti-bzbord-dlya-doshklnikv> (дата звернення: 16.03. 2023).
60. Презентація "Майстер клас - Бізіборд": веб-сайт. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-majster-klas-bizibord-296345.html> (дата звернення: 17.03. 2023).
61. Освітній проект «Busy board – «Я сам»: веб-сайт. URL: <https://dnz6.edu.vn.ua/dosyagnennya-zakladu/614-2021-12-16-19-01-49.html> (дата звернення: 20.03. 2023).

62. Використання ігор "Бізіборд" у мовленнєвому розвитку дітей раннього віку: веб-сайт. URL: https://liyalno1.blogspot.com/2020/06/blog-post_7.html (дата звернення: 21.03. 2023).

63. Примірний перелік ігрового та навчально – дидактичного обладнання для закладів дошкільної освіти: веб-сайт. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/doshkilna/primirniy-perelik-proekt-2017-2.docx> (дата звернення: 22.03. 2023).

64. Всеукраїнський форум: “Ранній розвиток дитини – право кожного”: збірник матеріалів. Київ: 20 квітня 2019 р. веб-сайт. URL: <https://nenc.gov.ua/wp-content/uploads/2015/01/zb-frr2019.pdf> (дата звернення: 23.03. 2023).

65. Кузьменко Є. В. Сенсорний розвиток дітей раннього віку як основа успішного навчання в молодшому шкільному віці. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*. Педагогіка, 2017. Серія 1 (41). С. 56-60.

66. Концепція розвитку дошкільної освіти в Україні до 2025 р. веб-сайт. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/gromadske_obgovorennya/2020/06/03/ostatochne.docx. Міністерство освіти і науки України. Київ, 2020. (дата звернення: 25.03. 2023).

67. Про дошкільну освіту: Закон України від 23 вер.2020 р. № 817-IX. Відомості Верховної Ради України, № 47, ст. 561. веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text>. (дата звернення: 28.03. 2023).

68. Brown S. "Using Busy Boards for Sensory Play and Development", 2020.

69. Wong H. "The Role of Busy Boards in Promoting Fine Motor and Sensory Development in Early Childhood", 2021.

70. Ngo J. DIY Busy Boards for Sensory Development and Play, 2021.

71. Sukhomlynskyi V.O. Problemy vychovannia vsebichno rozvynenoi osobustosti // V.O. Sukhomlynskyi. Vybrani tvor. V 5-ty t. - T.1. – 1976. – P.55-208.